EESTI POSTIMEES

Nr. 43 • 1905.

Tallinnas,

neljapäew, 9. juunil.

42. aastakäik.

Ilmub Tallinnas iga esmaspäewa ja neljapäewa hommikul.

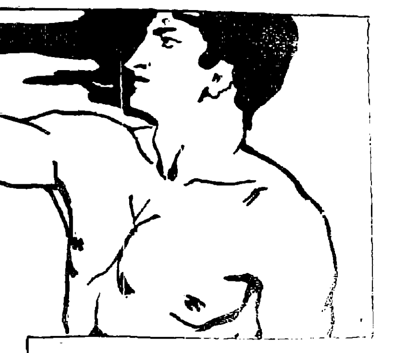

Riigi makſud.

3

Nii on ſiis ſiſſetuleku ſuuruſe äramääramiſeks kaks abinõuu olemas: makſumaksja eneſe üles andmine ja kommiſſioni takſeerimine.

Preiſimaal nõuutakſe niihäſti makſumaksja eneſe ülesandmiſt, kui ka kommiſſioni takſeerimiſt, kuna Prantſuſe uus ſiſſetulekumakſu ſeadus igale maksjale wabaks jätab, iſe oma ſiſſetulekut üles anda, wõi ülesandmata jätta. Takſeerimiſe kommiſſionile Prantſuſemaal antakſe õigus iſeſeiswalt iga makſumaksja ſiſſetulekut ära määrata, makſumaksjale aga antakſe õigus kommiſſioni takſeerimiſe üle kaebtuſt tõsta, kui kommiſſion ſiſſetuleku liig ſuureks peaks määranud olema.

Kui makſumaksjale ſiſſetuleku ſuuruſe ülesandmine mitte kohuſeks ei tehta, nagu Prantſuſemaal, ſiis läheb küll waewalt keegi priitahtlikult oma ſiſſetulekut üles andma, ſeſt tal ei ole ſelleſt midagi kaſu, kuna kommiſſion muidugi juba iſeſeiswalt ſiſſetuleku ära määrab. Teiſelt poolt peab iga riik oma kodanikkude iſeloomu nii palju tundma, et ta ette ära teab arwata, kas kodanikud annakſiwad oma ſiſſetulekud õigeſti üles, wõi püüaks ſuur hulk neiſt riiki petta, mille tagajärjel ſiis muidugi ſuured trahwid käikſiwad. Et aga niiſuguſte pahanduſte eeſt hoida, ei nõutagi parem ülesandmiſt ja riik määrab ſiſſetuleku ſuuruſe iſe kindlaks. Sakſamaa riikides on enamaſti oma ülesandmine ſunduslik ja rahwas on ſellega kaunis häſti harjunud.

Kuna Sakſamaal takſeerijad kommiſſioni liikmed kohalikkude oludega tuttawad kohalikud elanikud on, annab Prantſuſe uus ſiſſetuleku makſu ſeadus takſeerimiſe riigikommiſſioni kätte, kelle liigeteks kogukondade wõi linnade omawalitſuſe aſemikud ei ole, waid riigiametnikud. Omawalitſuſe aſemikud kutſutakſe küll ka kommiſſioni liigeteks, aga neil ei ole midagi otſuſtawat ütelda. Sel kombel ei wõi kommiſſion muidugi mitte uiſapäiſa oma toimetuſe kallale aſuda, waid tal peab mõni kindel alus olema, mille peale ta takſeerides end toetada wõib. Muidu ei oleks ju wõimalik mitte kellegi ſiſſetulekut kindlaks määrata, wõi olgu ſiis mõne waranduſeta inimeſe wõi ametniku ſiſſetuleku, kelle palga kopiku pealt ära teada wõib, kui tal peale palga muud ſiſſetulekut ei ole. Kes aga juba mitmeſt hallikaſt, oma maatükiſt, majaſt, äriettewõtteſt jne. ſiſſetulekut ſaab, ſelle ſiſſetuleku ſuuruſt on kaunis wõimata kindlaks määrata. Sellepäraſt arwatakſe Prantſuſemaal määramiſe aluſeks korteri üürimaks, wõi tema määrtus, kui keegi omas majas elab. Pariſi kohta arwatakſe, et kodanik 7. oſa omaſt ſiſſetulekuſt korteri peale ära kulutab, tema ſiſſetulek ſiis 7 korda nii ſuur on, kui tema korteri üüriwäärtus. Wähematees linnades ja maal arwatakſe ſiſſetulek 8, 9 ja 10 korda ſuuremaks, kui korteri üüri wäärtus on.

Et ſee rehnung kaunis puudulik ſaab, on kaunis ſelge ja ſeda kõik ſellepäraſt, et Prantſuſemaal mitte makſu-maksjat ennaſt ſundida ei taheta oma ſiſſetuleku üle kindlaid teateid andma.

Peale ſiſſetuleku ſuuruſe kindlaks määramiſe on järgmine tähtis küſimus ſiſſetulekumakſu juures ſee, kui ſuurt makſu ükſikute ſiſſetulekute pealt wõetakſe, ſ. o. makſu tarif. Eſimeſel ſilmapilgul paiſtab küll nii, et ſee, kes 1000 rbl. ſiſſetulekut ſaab, 2 korda nii palju maksma peaks, kui teine kes 500 rbl. ſiſſe wõtab, ja 4 korda nii palju, kui kolmas, kes 250 rbl. ſiſſe wõtab. Tegelikus elus muutub aſi aga teiſeks.

Kõige pealt arwatakſe ſiſſetulekuſt üks oſa makſuſt wabaks, nimelt niipalju, kui tingimata tarwis arwatakſe minewat, et elu üles pidada. Preiſimaal oli ſee ſumma enne 420 marka aaſtas, praegu on ta 900 marka. Sakſimaal on wabaks arwatud 400 marka, Baadenis 500 marka, Auſtrias 600 kuldnat, Inglismaal 160 ſterlingnaela (umbes 1600 rbl.). Prantſuſe uus ſeadus määrab raha ſumma Pariſi kohta 2500 frangi peale, wähemate linnade ja külade kohta järk järgult wähemaks, kuni 750 frangi peale. See, kes üleüldſe mitte niipalju ſiſſetulekut ei ſaa, kui wabaks arwatud ſumma wälja teeb, ſee muidugi ka ſiſſetuleku makſu ei makſa, waid ta on ſiſſetuleku makſuſt waba.

Selleſt näeb, et ſiſſetuleku makſu juures ſee põhjusmõte maksma on pandud, et need ſaatuſe wõõraslapſed, kes kõige tarwilikumate elupülespidamiſe abinõuude eeſt wõitlema peawad, mitte makſu maksta ei pruugi, waid et makſukoorem nende õladele weeretatakſe, kes lahedat elu elawad ja kellele ſee ſuurt wälja ei tee, kui nad mõne wahuwiina pudeli joomata wõi mõni õhtu teatris käimata jätawad ja ſel kombel järele jäänud ſummad kroonumakſuks tarwitawad.

Aga ka ſee ſiſſetulek, mis keegi peale wabaks arwatud ſumma ſaab, ei käi mitte terwelt makſu alla, waid temaſt arwatakſe weel mitmeſuguſte tarwituſte peale minewad kulud maha. Mahaarwatud ſummad on näit. Preiſimaal järgmiſed: Kõik kulud, mis ſelle peale lähewad, et omale ſiſſetulekut mureleda, ſiſſetulekut kindlustada wõi alal hoida; kui wõlga peaks olema, ſiis wõla protſendid, peale ſelle niiſuguſed makſud, mis keegi mahategemiſte põhjal maksma ſunnitud on; kõik riigimakſud, mis keegi oma maa wõi wabriku wõi ettewõtte pealt ſeaduslikult peab maksma; kõik majade, maſinate, tööriiſtade jne. wananemiſe ja kulumiſe peale arwatawad ſummad; kõik ſummad, mis mitmeſugustesſe tööliſte-, leskede-, waeſtelaſte ja paſukikasſadesſe maksta tulewad; kui keegi oma elu kinnitanud on, ſiis ka tema elukinnituſe maks. Kõik need ſummad arwatakſe ſiſſetuleku makſu ärajaotamiſe juures wabaks ja tõmmatakſe üleüldiſe ſiſſetuleku ſummaſt maha. Mitte maha arwata ei tule majapidamiſe kulud (mis peale ju Preiſimaal juba 900 marka wabaks arwatakſe), ka mitte need ſummad, mis ettewõtte laienduſeks wõi kapitali ſuurendamiſeks ära kulutatud on.

Peale ſelle pannakſe weel perekonna ſeiſukorda tähele. Kui mõnel perekonnal lapſi on, kes weel mitte 14 aaſtat wanad ei ole, ſiis wähendatakſe ſelle perekonna ſiſſetulekumakſu; niiſama wähendatakſe ka makſu, kui raſked ja kauakeſtwad tõbed mõnda perekonda kurnawad, wõi kui perekond wõlgade ſiſſe ſattunud on.

Prantſuſemaal, kus rahwaarw wiſaſti kaswab, arwatakſe laſte heaks, kes alt 16 aaſta wanad on, weel ſuuremad ſummad ſiſſetulekumakſu jaotamiſe juures maha.

Kui kõik need ſummad üleüldiſe ſiſſetuleku ſummaſt maha on arwatud, ſiis jaotatakſe maks ſiſſetulekute peale ära. Aga mitte ühetaſaſelt. Ühetaſane jaotamine oleks ſiin ülekohus waeſemate waſtu, ſeſt waeſel ei ole rubla pealt mitte nii kerge kopikut ära anda kui rikkal ja ſellepäraſt wõetakſe wähemate ſiſſetulekute pealt ehk ainult ½ kopikat rubla pealt, kuna ſuuremate ſiſſetulekute pealt järkjärgult ikka kõrgemat ja kõige ſuuremate ſiſſetulekute pealt terwelt 4 kopikat rubla pealt ſiſſetuleku makſu wõetakſe.

Preiſimaal on ſiſſetulekumakſu tarif järgmine: Siſſetulek kuni 900 margani on waba; 900—1050 marga pealt makſetakſe 6 marka aaſtas, 1050—1200 marga pealt 9 marka, 1200—1350 marga pealt 12 marka, 1350—1500 marga pealt 16 marka jne. Wähemate ſiſſetulekute pealt makſetakſe 0,62%, (ſ. o. umbes 3/5%) ja ſee protſent kaswab järkjärgult ſuuremaks, kuni 10.000 marga pealt 3% makſu makstakſe. Siſſetulekud, mis üle 100.000 marga on, makſawad 4% ſiſſetulekumakſu. Sakſimaal wõetakſe kõige ſuuremate ſiſſetulekute pealt koguni 5%. Prantſuſemaal ainult 3%.

Selleſt kõigiſt näeme, et ſiſſetuleku maks, kui ta õigel aluſel on maksma pandud, wäga õiglaſelt makſuſid ära jaotada annab. Riigi rahaasjanduſele on temaſt ſee kaſu, et ſiſſetulekumaks üleüldſe ſiis tõuſeb, kui rahwas jõukamaks läheb, ja et makſu kerge waewaga tarwiduſt mööda kas kõrgemaks wõi madalamaks ſeadida wõib, kuidas riigi raha aſi ſeda nõuab. See maks on ſellepäraſt õiglane, et ta kõik asjaolud, nagu haiguſed, laſte arwu jne. ärajaotamiſe juures tähele paneb ja ſelleläbi makſukoorma raskuſe ükſikute maksjate peale ühetaſaſelt ära jaotab. Makſu maksja pääle awaldab ta niiſuguſt mõju, et igaüks maksja end tema läbi nagu kindlamalt riigikodaniku õiguſte ſees tunneb olewat ja ta äritab igat maksjat ſelle üle hoolſamalt walwama, kuidas riigi ſiſſetulekud, ühtlaſt ſiis ka tema makſetud maks, ära tarwitatakſe, kas riigiwalitſus kulutab nad tarwilikkude asjade peale, wõi pillab ta raha hoolimatalt tuulde, näit. ükſikutele ametnikkudele ſajatuhandate kaupa palka makstes jne.

Siſſetulekumakſu warjuküljed on need, et ſiſſetuleku ſuuruſt raske, ſagedaſti koguni wõimata on karwa pealt teada ſaada. Ehk küll makſumaksja eneſe ülesandmine ja kommiſſioni takſeerimine kaunis õigeſti ſiſſetuleku ſuuruſe üles näitawad, ſiisgi wõib, iſeäranis ſuurte ſiſſetulekute kindlaks määramiſe juures, ſuurt ekſituſt ette tulla, iſeäranis ſiis, kui makſumaksjal küllalt ſüdant on ülesandmiſe juures oma ſiſſetulekut wähemaks ütelda.

Nii on aſi ſiſſetulekumakſuga wäljamaal. Teinekord waatame ligemalt järele, mis Wenemaal ſalale ſeatud kommiſſion N. N. Kutleri juhatuſe all ſiſſetuleku makſu kohta ütleb ja kuidas ta teda Wenemaal ſiſſe ſeadida tahab.

Eesti põllutöö kurſuste korraldusest.

A. Johannſon.

II

Et oma kõne ülesande juurde jälle tagaſi pöörata, ſiis puudutan weel ſeda küſimuſt, mil ajal põllutöö kurſuste toimepanemine kõige ſündſam oleks. Mina wõtkſin oma elunähtuste järele ſeeſuguste kurſuste ajaks, kus kõigesſe põllutöö harudesſe puutuwates asjades õpetuſt antakſe, talwiſt aega kõige ſündſamaks pidada. Talwine kurſuſepidamiſe aeg on meie põllumeestele juſt ſelleſt küljeſt wäga kaſulik, et ſiis põllumeestel kõige enam aega on. Mõnelt poolt on ſelle waſtu küll ſeda mõtet awaldatud, et talwel tegelikuſt küljeſt midagi näha ei ole, aga ſee mõte ei wõi ſelles asjas määrajaks olla, ſeſt et nendel lühikeſtel kurſuſtel, kui nendes wähegi teaduslikuſt küljeſt midagi kätte õpetada tahetakſe, tegelikkude tööde jaoks aega üle ei jäägi. Meie põllumehed ehk talwe ajal põllutöö kurſuſeſt oſawõtjad on kõik enam ehk wähem tegelikku põllutööd teinud ja ſellepäraſt ſaawad nemad teaduslikuſt õpetuſeſt wäga häſti aru ning oskawad ſeda teaduſt oma igapäewaſes tegelikus elus ilma tegelikkudeſt näituſteſt õppimata tarwitada. Muidugi on omaſt kohaſt ka tegelikud näituſed wäga tähtſad, aga nende peale ei wõi põllutöö kurſuſtel, mis ühes kindlas kohas peetud ſaawad, rõhku panna, waid põllumeeste õpetlikkudel reiſidel, mis hoopis teiſt wiiſi korraldada tulewad ja kus peaasjalikult tegelikkude näituſte peale rõhku pannakſe.

Nagu nimetaſin, wõtawad talwiſteſt kurſuſteſt ainult tegelikud põllumehed oſa, ſeſt et neil ſelkorral ſelleks kõige enam aega on; ſellepäraſt on ka talwiſte kurſuste õpilaſed asja waſtu palju enam waimuſtatud ja püüawad kõike ſeda, mis ſeal õpetatakſe, põhjalikult omandada, kuna ſuwiſteſt kurſuſteſt oſawõtjad enam ehk wähem mitte-põllumehed on, ja ſiis ka asjaſt külmemalt oſa wõtawad ning ſelle päraſt wähem kaſu ſaawad. Suwiſel ajal wõiks kas õpetlikka reiſiſid ette wõtta, ehk jälle tegelikka kurſuſid toime panna. Wiimaſed täidawad muidugi ſiis kõige paremine oma otstarbet, kui neid ainult ühe põllutöö haru, nii kui piimataliituſe, meſilaste pidamiſe, aiaasjanduſe, jaoks toime pannakſe. Nendeſt wõiwad põllumehed kui ka muud töötegijad peaaegu üheſuguſe järelduſega oſa wõtta, ſeſt et ſeal üks tööharu wõimalikult kätte õpetatakſe, kuna aga talwiſtel kurſuſtel, kus mitmes asjas õpetuſt antakſe, ainult pea jooned kätte näidatakſe, mille järele ſiis iga üks kurſuſeſt oſawõtja omale päraſt ühte iſeſeiswat tegewuſeharu walida teab, mille kohta ta tegelikuſt kurſuſeſt põhjalikumat õpetuſt wõib ſaada. Sellepäraſt on ſiis nii häſti talwiſtel kui ka ſuwiſtel

Kadunud pruut.

Conan Doyle järele J. Metſalaut.

2

Nüüd lugeſin mina järgmiſe teatuſe ette:

„Abielu asjus peab lähemal ajal küll meie kodu-„maa produktide kaſuks kaitſetolli nõudma, mis nähta-„waſti praeguſel ajal wõimul olewate wabameelſete „põhjusmõtete läbi raſket kahju ſaawad. Üks Briti „mõisniku perekond teiſe järele kummardab meie iluſate „ülemere olewate ſuguõdede koduſe walitſuſekepi ette. „Wõiduhindade arw, mida need kenad wõitjad juba „kätte on ſaanud, on möödaläinud nädalil tähtſa liſa „läbi jälle ſuuremaks kaswanud. Lord St. Simon, „kes juba rohkem kui kakskümmend aaſtat wäikeſe ju-„mala noolte waſtu haawamata oli, kuulutab nüüd „oma warstiſt abielulist ühenduſt miſs Hatty Doraniga, „ühe Kalifornia miljonäri kena tütrega. Miſs Doran, „kelle kena kogu ja pimestaw ilus nägu Weſtbury-„Houſe pidudel ſuurt tähelepanemiſt äratas, on ainukene „laps, ja tema kaaſawara ſaab, nagu üleüldiſelt kõnele-„takſe, rohkem kui üks miljon ſuur olema, ſelle peale „waatamata, mis weel edaspidi loota on. Et ſee awa-„lik ſaladus on, et hertſog wiimaſte aaſtate jookſul „ſunnitud oli oma pildikogu ära müüma ja et lord „St. Simonil peale wäikeſe Birchmoori mõiſa mingit „päris waranduſt ei ole, ſiis on käega katſutaw, et Ka-„lifornia miljonite pärija mitte ükſi ſelle ühen-„duſe juures ei wõida, mille läbi üks lihtne wabariigi „neiu nõnda kergel ja loomulikul kombel Briti kõige „kõrgema mõisnikuſeiſuſe liikmeks tõſtetud ſaab."

„Muud weel midagi?" küſis Holmes aegutades.

„Oh, muidugi; pikalt ja laialt. Nüüd toob „Morning Poſt" teatuſe, et laulatus St. Georgi kirikus waikſelt ära peetakſe, et ainult pool toſinat lähemaid tuttawaid kutſed ſaanud, ja et ſeltskond ſellejärele ſiis jälle herra Aloyſius Doraniſt üüritud majasſe Lancaſtergatesſe läheb. Kaks päewa ſelle järele — ſellega möödaläinud keſknädalal — tuleb ſiis weel lühike tähendus, et laulatus mööda on ja noor paar meſinädalad lord Backwateri losſis Petersfieldi mööda ſaata mõtleb. See on kõik, mida ajalehed enne noore proua kadumiſt ſelle asja üle teataſiwad."

„Enne mida?" küſis Holmes kuulama jäädes.

„Enne noore proua kadumiſt."

„Millal ta ſiis ära kadus?"

„Pulmaſöögi juures."

„Kas tõeſti? Noh, asjalugu läheb ju palju põnewamaks, kui ſee hakatuſes olewat näitas; ſee on ju wäga kurblik."

„Jah. Mina ei olnud ka ſugugi wähe kohmetanud; juhtumine nagu ſee ei tule juſt igapäew ette."

„Enne laulatuſt kaowad nad ſagedaſti ja rohkeſti, juhtumiſe kombel tuleb ſee wahel ka meſinädalates ette; aga niiſuguſeſt juhtumiſeſt, kus peale laulatuſt kadumiſega nõnda ſuur rutt oli, ei ole ma tõeſti ſenlaſani weel kuulnud. Palun, ſeleta ſeda minule ſelgemalt."

„Ma tahan Sinule ainult kohe ette tähendada, et teatuſed liiga ſegaſed on."

„Noh, ſelleks ehk leiame meie ka abinõuu."

„See ſõnum ſeiſab ühes eilaſes hommikulehes. Ma tahan Sinule ſelle ette lugeda; pealkiri on: „Imelik juhtumine ſuurtſugu pulmapidul," ja teatus on järgmine:

„Lord Robert St. Simoni perekond on nende „mõistatuſe ſarnaſte ja kahjatſemiſewääriliſte ſünd-„muſte läbi, mis tema pulma peal ette tuliwad, kõige „ſuuremas kohmetuſes. Kiriklik talitus ſaadeti, nagu „meie juba eila lühidalt teataſime, eila enne lõunat „korda; aga alles nüüd oli wõimalik nendele iſeära-„listele juttudele, mis nõnda kangekaelſelt ennaſt ſelle „ſündmuſega ühendaſiwad, jälgile jõuda. Juhtumine, „mida lähemalſeiſjad asjata ſegada katſuſiwad, on „awalikku tähelepanemiſt niiſuguſel mõõdul äratanud, „et ſellel enam mõiſtlikku eesmärki ei oleks, kui asju, „mis igaühe ſuus on, ſurnuks waikida tahetakſe.

„Pidulik talitus St. Georgi kirikus peeti kõige „lähemate ſugulaſte ja tuttawate juuresolekul ära. Koos „oliwad ainult pruudi iſa, herra Aloyſius Doran, Bal-„morali hertſoginna, lord Backwater, lord Euſtachius ja „ladi Clara St. Simon (peigmehe noorem wend ja õde), „kui ka ladi Alicia Whittington. Terwe ſeltskond läks „ſellejärele mr. Aloyſius Dorani majasſe Lancaſterga-„tesſe, kus piduſöök walmis oli. Segaduſt ſünnitas, „nagu näitab, ſelle juures üks naesterahwas, kelle nime „meie teada ei ſaanud; ta püüdis põhjuſega, et temal „lord Simoni waſtu wanemad nõudmiſed olla, ſelts-„konna järel wägiwallaga majasſe ſiſſe tungida ja „wõidi ainult pikema piinliku etenduſe järele kahe teenri „läbi ära widud ſaada. Pruut, kes õnnelikul kombel „enne ſeda halba wahejuhtumiſt majasſe jõudis, „istus wõõraſtega laua ümber, kui ta äkiſti peawalu „üle kaebama hakkas ja oma tuppa läks.

„Kui tema pikem ärajäämine tähelepanemiſt ära-„tama hakkas, läks iſa temale järele, ſai aga toatüd-„ruku käeſt kuulda, tema tütar olla ainult üheks ſilma-„pilguks oma tuppa läinud, tõmbanud omale mantli „ſelga, pannud kübara pähe ja tõttanud ſiis ruttu „majaſt wälja. Üks teener ütles, tema olla küll üht „naesterahwaſt eespool kirjeldatud riietes majaſt lah-„kuma näinud, ilma aga ſelle mõtte peale tulemata, et „ſee tema perenaene olla wõiks, ſeſt et ta teda ſaalis „ſeltskonna juures olewat arwanud.

„Nii pea kui kindlale otſuſele jõuti, et pruut „tõeſti kadunud oli, aſtuſiwad mr. Aloyſius Doran ja „peigmees ſilmapilk politſeiga ühenduſesſe. Kõige ſuu-„rema hoolega ja uſinuſega wõeti järeleuurimiſed käſile, „mis lootuſe järele peagi walguſt ſelle wäga iſeäraliſe „loo ſiſſe tooma ſaawad. Kuni eila õhtuni ei ole aga „kadunuſt weel mingit teatuſt ſaadud. Kõneletakſe, et „ſelle asjaloo juures kõik õiges korras ei ole; ka olla „politſei ſelle naesterahwa kinni wõtnud, kes eſimeſe „ſegaduſe ſünnitanud, ſelles arwamiſes olles, et ſee „armukadeduſe ehk mõne muu põhjuſe päraſt pruudi „iſeäraliſe kadumiſe juures tegewuſes on olla wõinud."

(Järgneb).

Mõnda keemiaſt.

J. Lammas.

1

Siſſejuhatuſeks.

Kehad ja asjad, mis oma ümber näeme: puu, taim, maa, kiwi, weſi on mõneſuguſte olluſte kokkuliitumiſe läbi omale praeguſe kuju ſaanud. Kui ütleme, et ſiin ilmas kõik kaduw on, ſiis tähendame ſellega, et ſiin kõik oma kuju muudab. Talwe järele tuleb kaunis kewade, taimed ja loomad ſünniwad, kaswawad ja kaowad wiimaks meie ſilmade eeſt, kiwid purunewad ja muutuwad liiwaks ning mullaks. Kõik muutub, wahetab oma kuju, aga kaduma ei lähe tema algolluſteſt midagi. Kui lill õitſeb, taim kaswab, wõi kui perenaene raswaſt, ſoolaſt ja ſeebi kiwiſt ſeepi keedab, ſiis on meil ſiin olluſte kokku liitumiſega tegemiſt. Kui jälle näituſeks tükk puud põlema ſüütame, ſiis tõuſeb ſelleſt ſuitſ, puu põleb ära ja wiimaks jääb ainult pisut tuhka järele. Tule läbi on puu ſuitſuks ja tuhaks lahutatud.

Seda teaduſt, mis meid nende looduſe ſeaduſte ja jõududega tutwuſtab, millede järele kehad end olluſtesſe kokku liitwad ja lahku lähewad ning uuteks kehadeks ühinewad, nimetatakſe keemiaks ehk lahutusteaduſeks; tema ülesandeks on neid ſeaduſi uurida, mille järele need muutuſed ſünniwad.

Keemia on üks tähtſamateſt looduſeteaduſe jaoskondadeſt. Meie wõiksime keemiat ka kõigi asjade algolluſte õpetuſeks nimetada, ſeſt et ta ſeletab, misſuguſteſt lihtſateſt jagudeſt kõik asjad maailma peal kokku on pandud. Edaſt õpetab ta kõiki asju nende algolluſtesſe lahutama, kuſt ka nimi „lahutusteadus" on tulnud. Niiſama wõiks teda ka liitmiſe teaduſeks nimetada, ſeſt et ta olluſte kokkuliitmiſt õpetab.

On inimeſi, kes keemiat igawaks peawad, aga ometi on ta teadus, millega nõnda ütelda iga ſammu peal kokku puutume. Suureſt oſaſt meie igapäewaſe elu tegewuſteſt ja nähtuſteſt wõime ainult ſiis õigeſti aru ſaada, kui keemiat tundma õpime. Keemiaſt on majaemal waja midagi teada, kui ta otſtarbe kohaſelt toitu tahab walmiſtada ja kui peremees põllule kunſtwäetiſt annab, ſiis ei tohi tal ſee teadus tundmata olla, kui end kahju eeſt tahab hoida. Mõlemate tööl on keemiaga tegemiſt. Selle teaduſe järele teewad apteekrid omad rohud, wärwi wabrikandid omad mitmeſuguſed wärwid, kunſtſõnniku wabrikud kõikſugu põlluwäetiſt ja õlle- ning wiinakõigid oma märjukeſe. Tema abil tehtakſe naeriſt ſuhkurt ja kartuliteſt tärkliſt, ſaepuruſt äädikat ja wäljaheidetest alkohol, kiwiſüteſt ſaharini ja kaneptſeemneſt õli. Iſegi hingamine (hingetõmbamine), ſee wäeltpidamata eluawaldus kuni hauani, põhjeneb keemia ſeaduſte peal. Seega on keemia laialine, aga ka wäga tarwilik teadus, mille algus wanade egiptlaſte ja araablaſte juurde ulatab, õpetatud meeſte uurimiſel meie päewil aga kõrgele järjele on jõudnud; temaga on tohtril ja wabrikandil, põllumehel ja käſitöölisel, lühidalt igal inimeſel tegemiſt.

Iſeäranis ſuur tähtſus on keemial ka põllumehe elus. Waewalt on aga mõnda teiſt teaduſe haru olemas, mille üle nii weidraid ja ekſlikka arwamiſi rahwa ſeas leidub, kui keemia üle.

Haritud ja harimata ringkondades on niiſuguſte arw wäga ſuur, kes hapnikku endile nii hapuks aineks ette kujutawad, et ſee juba eemalt hambad ära wõtab, kellede arwates weſinik weſt weel weſiſem peab olema ja lämmastik ſiis inimeſed ära lämmatab. Hapnik, weſinik, lämmastik — need nimed on ju nii igapäiſed, et arwama peab, nagu ei leiduks ilmaſt ühtegi inimeſt, kes neid igaſt küljeſt, ſeeſt ja wäljaſpoolt ei tunneks.

Ehk kas on weel iſeſuguſemaid asju wõimalik mõtelda, kui näituſeks ſuhkur ja ſeep, piiritus ja petroleum, tärklis ja paber on? Kui ſuur on aga nende arw, kes teawad ja ajawad, et need iſeſuguſed asjad kõik üheſuguſeſt materjaliſt, ſee on üheſuguſeſt algolluſteſt: ſüſinikuſt, hapnikuſt ja weſinikuſt koos on? Wõtame ſuhkru ehk ſeebi, piirituſe ehk petroleumi ja lahutame keemialikult ära, ſiis ei leia meie nendes ühtegi muud, kui nimetatud kolme algolluſt. See ſüſinik, mis ſuhkru ſees, on juſt niiſamaſugune kui ſee, mida ſeep ehk petroleum ſiſaldab ja tärkliſes olew kurſustel oma iſeſeiſew ülesanne tätta, mispäraſt need mõlemad ſiis ka ühe tähtſuſed on.

Kõike ſeda lühidelt kokku wõttes, mida ſiin Eesti põllutöö kurſuste korraldamiſeſt olen kõnelenud, jõuan ſellele otſuſele, et põllutöö kurſuste toimepanemine igapidi praeguſe aja kohane on ja meie wäike-põllupidamiſe edendamiſeks ſuuresti mõjuda wõib, aga et neid ainult ſiis hea tagajärjega toime panna ja korraldada ſaab, kui ſelleks kroonu ehk rahwa poolt aineliſt toetuſt tuleb, ja kui Eesti põllutöö edendamiſeks keskwalitſus (büroo) on aſutatud, kelle juhatuſel ja abil kurſuſed korraldatakſe ja ſinna ka tarwilikud õpeabinõuud ja õpejõuud muretſetakſe, ſellepäraſt oleks wäga tarwilik, et käesolewal põllutöö kongresſil, kus meie Eesti põllumeeste ſeltſide ſaadikud koos on, kõige ſelle üle, mis ſiin kõnes olewa asja kohta awaldanud, nõuu ſaaks peetud. Peale ſelle tahakſin ma weel ſeda ſoowi awaldada, et meie Eesti põllumeeste ſeltſid ühel meelel Riigiwalitſuſelt põllutöö kurſuste lubaſaamiſe kergituſt palukſiwad. Kui edespidi ka põllutöö kurſuste pidamiſes ſeeſuguſid takistuſi tehtakſe, nagu ſenini on tehtud, ſiis on põllutöö kurſuste toimepanemine wäga tülikas, ſelleſt hoolimata, et meie poolt nende toimepanemine ajakohaſelt on korraldatud. Minu meeleſt ei oleks kurſuste toimepanemiſe luba tarwis küſida, ainult teadaandmiſeſt ſaaks ſelleks küllalt.

Need olekſiwad ſiis need mõtted, mida ma omalt poolt oma elu nähtuste järele ſiin kohas tarwilikuks olen pidanud awaldada. Kui need nüüd Tartu Eesti põllumeeste ſeltſide ſaadikute kongresſil asjalikult läbirääkimiſe alla wõetakſe ja igaüks ka oma asjatundmiſt ja headtahtmiſt mööda omad mõtted ette toob, ſiis ehk wõikſime ſelle asja korraldamiſeks ſiin juba esimeſt ſammuſid astuda ja mõned mõtted teoks teha.

Politika ringwaatus

ja wäljamaa ſõnumid.

Wene-Jaapani ſõda.

Sõjaküſimuſe aſemele astub rahuküſimus ja lootus hakkab ſüdameid koſutama. Kuid oleks ekſlik, nüüd juba kindlasti rahu kuulutama hakata. Mida eemamal mööduandwateſt ringkondadeſt, ſeda ſuurem on rahulootus. Peterburis ja Tokios waadatakſe alles wäga kahtlaſelt rahu peale. „Matin" teatab Peterburiſt, et mööduandwas paigas ainult pealſikaudu rahuſt räägitawat; loodetawat, et Jaapani tingimiſed mitte möödukad ei ſaada olema ja et ſelle tõttu asja ſaada ſõda edaſi pidada; ſõda tahetawat jatkata, et mitte tarwis ei oleks uuenduste nõudjatele järele anda. Tokios jälle ei tahetawat enne rahutingimiſi teha, kui ka Wene maawägi täitſa puruks löödud olla, ſeſt ſiis wõida kaſulikumaid rahutingimiſi teha. Et jaapanlaſed praegu weel mitte käſa ſülle ei pane, ſeda teatab telegrahw alataſa; niiſama ka ſeda, et jaapanlastel mitte nõuu ei ole 6 nädala peale ſõjariistade rahu wälja kuulutada. Rahu ſaab ainult ſiis kindlasti kätte, kui Jaapan mitte liiga tingimiſi ette ei pane.

Läbirääkimiſi rahu üle hakatakſe ikka küll kindlasti pidama, ja nimelt Waſhingtonis, Amerika Ühisriikide pealinnas. Nii ei ole ſee ſõnum õige, et ſaadikud Tokios kokku tulewad, ehk ſeda küll „ametlikult" üteldi teadwat.

Rahutingimiſed peab Jaapan kõige pealt teada andma. Kõige ſuuremat takistuſt teeb ſelles asjas ſõjakulu küſimus. Wenemaale oleks ſee alandaw, teiſele raha maksta, pealegi ei oleks Wenemaal peaaegu mitte wõimalik nii palju raha kokku ſaada. Wene rahaasjanduſe teadlane Migulin näitab ſelgelt kätte, et Wenemaa rahamaksmiſt oma peale wõtta ei tohi; enne ta wõib Sahalini, Wladiwostoki, Harbini ja terwe Ida-Siberi kuni Baikali järweſt ſaadik ära anda, enne kui raha maksta, millega Jaapan omad wõlad kinni makſaks ja oma laewastikku ſuurendaks, nii et Wenemaa ligemal ajal üleüldſe mitte Jaapaniga merel wõistelda ei ſaaks. Kõige raskem küſimus, mis Wenemaad rahu tegema ſunnib, on küll rahaküſimus, ſeſt wäljamaalt kergesti enam raha ei ſaa, kuna ju wiimane laen nii halwade tingimistega wõetud on, et riigid mitte ſagedasti ſarnaste tingimistega raha ei laena. — Kodumaa laenu ei ſaadud ka mitte kergesti paigutada ja ainult hoiukasſade abil ſaadi waewalt 150 milj. kokku; uuesti kodumaalt laenata katſuda, oleks asjata, ſeſt rahwal raha ei ole. Kloostrite waranduſt tuletaſiwad Wene lehed omal ajal meelde, nüüd aga ſelleſt ei räägita enam.

Peale rahaküſimuſe on weel Mandſhurias olewa wäe meeleolu mööduandew. Kuidas ſeal rahu igatſetakſe, on meil eemalolejatel küll raske ette kujutada, ſeſt iga uus lahing wõib ſeal kaotuſt ja ſurma igale mehele kaaſa tuua ja ſellepäraſt pole mitte ime, kui ei ſoldatid ega ka ohwitſerid õiget wõitluſewaimustuſt üles ei näita.

Waluſaid ſõnu räägiwad „Rusſk. Wedom." meie ja Jaapani laewawäge ükſteiſega kõrwu ſeadides. Iſeäranis ſuur on wahe Jaapani ja meie laewawäe palga ja moonaoludes. Jaapani madrus ſaab peaaegu kolm korda niipalju palka, kui Wene oma. Jaapani madruſe moonaks kulub aastas 56 rbl. ära, Wene madruſe peale kulutatakſe ainult 24 rbl., ehk küll Jaapanis elu poole odawam on kui Wenemaal. Sellewastu ſaab aga meie laewawäe juhataja 108.000 rbl. aastas palka, kuna admiral Togo 6000 rublaga aastas rahul peab olema. Meie juures ſaawad need, kes moona kroonu jaoks telliwad ja üles ostawad, moonamüüjate käeſt 12—15.000 rbl. kindlat palka ja peale ſelle weel „talituſekuluſid," mis umbes 10% terweſt tellimiſe ſummaſt wälja teewad. Ühe ſõnaga, Jaapanis on admiralid ja moonamüüjad laewastiku tarwis olemas, kuna meie laewastik ſelle tarwis olemas on, et neid ſuure nokaga „rändawaid linduſid" nuumata. Ja niikaua kui Wenemaa nende kaelaſt ſaadik täis topitud inimeste nuumamiſt mitte järele ei jäta, jõuawad meie õnnetumad meremehed küll ainult Türgi laewastiku üle wõitu ſaada.

Jaapan waatab „Matini" teatel koguni teiſeſt küljeſt rahu peale. Ehk ta küll weel kõigi tingimiste üle otſuſele jõudnud ei ole, ſiisgi on ta ühes punktis järeleandmata ja ſee on juſt ſõjakulu punkt, mis ta tingimata läbi wiia tahab. Küll aga oleks Jaapan nõuus, et Wladiwostokis kindlus alles jääks ja et Wenemaa Ida-Aaſia wetes omale laewastikku pidada wõiks. Sahalini ſaart ſoowiks küll Jaapan omale, aga kui teda mitte ei ſaa, ſiis ta ſellepäraſt ſõda edaſi pidama ei hakka.

Maaſõja üle on Lenewitſhi ülemjuhatajaks ſaamiſeſt ſaadik ſõnumid weel kehwemaks läinud, kui nad enne oliwad. Kuropatkin lubas wähemalt wäljamaa lehtede kirjaſaatjatele ſeda teiſt kirjutada, nüüd aga ei kuule ka nende kaudu enam midagi uudiſt. Lühikeſed ſõnumid, mis tulewad, näitawad, et Jaapani maawäed kaſulikus ſeiſukohas ſeiſawad ja neil mõte on oma kaſulikku ſeiſukohta tarwitades meie wäge weel tagaſi lüüa ja ſellega ſõda Hiina pinna pealt Wene pinna peale wiia. Aga Waſhingtoni kaudu tuleb üks ſõnum, mille järele loota on, et ei Wene ega ka Jaapani wäejuhatus weel enne rahu üle läbirääkimiſe algamiſt lahingut lüüa ei ſoowi. Kui aga läbirääkimiste algus wiibib, ſiis ei ole ka Jaapanil mitte asja oma kaſulikku ſeiſukohta tarwitamata jätta. Praegu on kõik eeswalmistuſed käſil, mis iga ſuure lahingu eel käiwad.

Sakſa riigikantsler krahw Bülow on keisri käeſt würsti nime ſaanud ja ſelle wastu wõtnud. See juhtumine ſunnib tagaſi waatama niiſamaſuguste juhtumiste peale, mis enne on olnud. Kuna Bismarck omal ajal enne krahwi ja ſiis würsti auunime ikka mõne tähtſa politikaliſe juhtumiſe (ſõja lõpu) puhul ſai, on Bülow niiſuguſe perekondliku juhtumiſe tõttu, nagu kroonprintſi pulmapidu on, oma aukõrgenduſe ſaanud. Riigikantsler Caprivi ſai ka politiliſe juhtumiſe tõttu — kaubalepingute tegemiſe eeſt — krahwiks, Bülowil aga ei ole midagi põhjuſt aukõrgenduſeks olnud. Sakſa edumeelſed lehed juhiwad tähelepanemiſt ſelle peale ja otſiwad wägiſi, kas nad ehk mõnda politiliſt aukõrgenduſe põhjuſt ei leia. Mõned arwawad, et ehk niiſugune politiline aſi Delcasſe tagaſiastumine wõiks olla, ſeſt Delcasſe oli wana Sakſamaa wastane. Kuid Delcasſe ei astunud mitte Bülowi, waid Wilhelmi oma politika tõttu tagaſi ja nii tuleks wälja, et keiſer keisri oma politika tegude päraſt Bülowi würsti auu ſiſſe tõſtnud on. Räägitakſe ka, et Bülow, kes Meklenburgiſt pärit, kõige pealt hertſoginna Tſetſiliat kroonprintſile pruudiks ſoowitanud on; ſiis oleks ta koſjaſobitamiſe eeſt würstiks ſaanud.

Norra ja Rootſimaa ühenduſe kohta awaldab kuulus põhjamaa uurija Frithjof Nanſen oma hiljutt ilmunud raamatus „Norramaa ja ühendus" muu ſeas järgmiſt arwamiſt: Rootſimaal on arwamiſt awaldatud, et Rootſi ſeiſukoht mõlemate maade ühenduſe päraſt tekkinud tülides peaasjalikult ſee olla, et ta mitte üksnes ühenduſe, waid ka terwe poolſaare kaſuſid kaitsta tahtwat. Meie ei wõi aga ſiin Norramaal ſelle ſeiſukohaga mitte leppida, ſeſt et meie arwamiſe järele Rootſimaa kõikumata wastupanek Norra õiglaste nõudmiste wastu ainult põhjuſeks wõib olla, et mitte üksnes meie ühendus, waid ka terwe poolſaar nõrgemaks jääb. Praeguste olude edaſikeſtmine kahe rahwa wahel, kes päris awaliku umbuſaldusega teine teiſe peale waatawad, wõib meie ühenduſele ſuurt hädaohtu tuua, ja kui niiſugune lugu weel pikemat aega peaks keſtma, ſiis wiiks ta meid nii kaugele, et meie mitte enam ühendatud jõuul ei ſuudaks wälistele mõjudele wastu astuda, nagu ſeda tarwis on, kui hädaohu aeg meile läheneb ja wäliſed waenlaſed meie kallale kipuwad. Meie ei wõi ſeda teada, millas niiſugune hädaoht meid ähwardama tuleb, ja ſelle päraſt peame ſeda tungiwaks ſundmuſeks, et meie wõimalikult ruttu oma asjad nõnda korraldame, et mõlemad rahwad wõiwad ükſteiſele täieliſe uſaldusega wastu astuda. Sel kombel ſaaks Skandinawia tulewik kõige mõnuſamini kindlustatud. Meie peame ſeda iſeeneſeſtgi aruſaadawaks, et Norra ja Rootſi rahwas ükſteiſega peawad käſi käes käima, ja meie ei ſuuda endale niiſuguſt wõimaluſt ette kujutadagi, et keegi Rootſimaa kallale wõiks tungida, ilma et meie temale wiibimata appi tõttakſime, niikaugele, kui meie jõud ulatab. Aga tugewat ja wastupidawat Skandinawiat wõib üksnes niiſuguſe ſeiſukorra peale üles ehitada, kui kumbalgi rahwal oma täielik iſewalitſuſe õigus on ja nad wabatahtlikult käſi käes käiwad. Niiſugune leping, kus üks rahwas püüab teiſt tema iſeſeiswuſe pooleſt alla rõhuda, on ja jääb hädaohuks.

Ingliſe laewastiku Waikſeſt Okeaniſt ärakutſumine on laiemat tähelepanemiſt äratanud. Shanghaiſt teatatakſe „Düna-Ztg.'ile", et Ingliſe ſoomuslaewastiku idameredeſt ära kutſumine igal pool läbirääkimiſe alla wõetawat. Mitmed arwawad ſeda Tſuſhima merelahingu tagajärjeks, ſeſt et Inglismaa nüüd enam ſunnitud ei ole tugewat laewastikku Kauges Idas pidama. Teiſed jälle targutawad, et Inglismaa ſellepäraſt oma laewastiku olla tagaſikutſunud, et asjalood Sakſamaal olewat iſeäranis Marokko küſimuſe päraſt põnewaks läinud. Üleüldſe nuriſewad Inglismaa elanikud ſelle määruſe päraſt ja kardawad, et Ingliſe auu wõiks ſelle läbi Hommikumaal kitſendatud ſaada.

---

weſtnik on piirituſes olewa weſtnikuga täitſa ühesugune.

Ei ole kohta ega ſilmapilku, kus keemia jõuud ja ſeaduſed ei töötaks. Tema tööpõldu näeme iga päew oma ſilma ees. Meie kohus on ſeda tundma õppida. Igale inimeſele on ſoowitaw, et keemiaſt, wähemalt tema algõpetuſeſt midagi teaks, kui mitmeſuguste looduſe nähtuste üle pimedas ei taha kobada.

Jõuawad rahwad oma eduteel edaſi, ſiis kõige pealt tuluſate, elus tarwis olewate teaduste abil. Muud meilgi walida ei ole, kui ajaga ühes tahame ſammuda. Et meil nii pea waſt lootuſt ei ole iſeäraliſt keemia õperaamatut ſaada — leiawad ju teadusliſe ſiſuga raamatud alles nii wiſasti rahwa ſekka teed — ſiis tahab ſee kirjatöö lugijat mõnegi ſelle tähtſa looduſeteaduſe peatükiga tutwustada, mis niiſama huwitaw, kui õpetlik on. Kirjatöö walmistamiſel on profesſor Lasſar-Kohni ettelugemiſt, iſeäranis aga A. Bernſteini looduſeteadusliſt rahwaraamatuid ja mõnede teiste õpetlaste kirjaſid tarwitatud.

Wõikſime lugeja ſilma ees ſellekohaſeid katſeid teha, ſiis oleks mõnigi aſi keemiaſt palju kergem aru ſaada, et ſee aga wõimalik ei ole, ei jää muud nõuu üle, kui ainult ſõnade waral ſeletada, mis iſeäranis ſellel põllul kaunis raske on. Püüdſime wõimalikult lihtſalt ja aruſaadawalt kirjutada ja ſoowime, et wäikeſt waewa paljuks ei panda, tähelepannes lugeda.

(Järgneb.)

Kõnekoda.

Küſimiſed ja koſtmiſed.

3) Palun teatada, millega ja kuida wiiſi wõib tedretähti näo pealt ära kaotada? J. L.

3) Tedretähtede wastu tarwitatakſe järgmiſt ſalwi, millega 2 ehk 3 õhtut nägu tugewasti õerutakſe, mille järele nahk ſoomuste wiiſi pudenema hakkab. Siis peetakſe mõned päewad wahet; kui tarwis, ſiis õerutakſe ſelleſama ſalwiga uuesti. Salwi lastagu aptekis järgmiſe eeskirja järele walmistada:

Hydrarg. praecip. alb + Bismuth. subnitr. ââ. 5,0+ Ungt. Glycerin. 20,0. -n.

Omalt maalt.

Kaugemalt riigiſt.

* **Peterburiſt.** Semski ſobor ehk rahwaſaadikute kogu kutſutawat käesolewa aasta nowembrikuu esimestel päewadel kokku, nagu „Ruskoje Slowole" pealinnaſt teatatakſe. Waheajal pidada aga juunikuu alguſeſt ſaadik Bulõigini projekti asjus otſustawate tööde tagajärg ühte puhku awaldatama ja tähtaeg, mil rahwa aſemikkude walimine toime panna tuleb, teada antama.

— * Püha ſinodi ülemprokuror K. P. Pobedonoſtſew minna oma terwiſe parandamiſeks pikemaks ajaks wäljamaale.

— * Kirjade wäljalaotamiſe, eeſt millel otstarbeks on praegu makswa riigikorra ümberlükkamine, on „Nowosti" peatoimetaja O. K. Notowitſh ülema trükiwalitſuſe nõudmiſe peale kohtulikule wastutuſele wõetud. Nagu „Birſh. Wedomosti" kuulewad, antawat ka wannutatud adwokat ja kirjanik M. M. Winawer ſelle ſüüdistuſe põhjuſel kohtu alla, et ta üheſt ſeltſiſt (adwokatide ühenduſeſt) oſa on wõtnud, mis endale eesmärgiks olla ſeadnud, praegu makswat riigi ja ſeltskonna korda ümber lükata.

—* N. W. Kokowzowi kommisſion, kelle hoolde tööliste küſimuste korraldamine oli antud, jätwat oma töö määramata ajaks ſeisma, nagu „Sõn Otetſhestwa" kuulda ſaanud.

— * Nagu pealinna lehed wäljamaalt ſaadud ſõnumite järele teatawad, tahetawat terwet Wenemaad ükſikutesſe kindralkuberneride walitſuskondadesſe ära jagada.

— * Admiral Roſhestwenski terwis olla paranemas, nagu „Naſha Shiſn" teatab, aga parem jalg ja parem käſi olla ära lõigatud.

— * Nagu „Naſha Shiſn" kuulnud, pidawat parun Roſen, kes enne Wene ſaadikuna Jaapanis wiibis, käſu ſaama Jaapani wolinikuga rahutegemiſe päraſt läbirääkimistesſe astuda.

— * Admiral Nebogatow olewat, „Naſha Shiſni" kuulmiſe järele, wangipõlwes eneſetapmiſe katſe teinud. Kuul tunginud käewarresſe ja haawatu wiidud minestanud olekus hoſpidalisſe. Nebogatowi juures olewat waimuſegaduſe tundemärkiſid nähtawale tulnud.

— * 29. mail lasti Putilowi wabrikus uus miiniristleja „Dobrowolets" wette.

* **Kiiewiſt.** Ühel rahwamajas peetawal koosolekul haawati jaoskonna ülewaataja Schrubowitſh kahe rewolwri pauguga raskesti peaſt. Kurjategija ei ole üles leitud.

* **Rostowiſt** Doni ääres. Perſia ſhah ſõitis 29. mail linnaſt läbi. Temale pakuti ſoola-leiba.

* **Minskiſt.** 26. mail lasti ööſt läbi akna maakonna pealik Kaſarinow'i peale rewolwriga ja haawati teda ſeljaſt. Kurjategija põgenes ära. Moſõiris haawati walwekorral olew politſeipristaw Nowitski ſurmawalt. Üks kurjategijate ſeaſt tabati kinni.

Soomemaalt.

* **Helſingiſt.** Waaſa tuttaw politſeimeister af Enehjelm pidawat ajutiſelt Helſingi politſeimeistri ametikohuſed eneſe peale wõtma, nagu „Waſa Posten" teatab. „Helſingfors Posten" ei pea aga ſeda kuulujuttu mitte ustawaks, ſeſt et nimetatud herral ſelle ameti kohaſed omaduſed puuduwat.

* **Ekenäſis** juhtunud uulitſaſegaduste päraſt ſinna ſaadetud Wene ſõjawägi olewat jälle tagaſi kutſutud, nii et ſoldatitel tarwis ei olnud linnakodanikkude korteritesſe aſuda.

— * **Lowiſas** on aſetäitja kuberneri käſu peale ſealſe kaupmehe Korelini laduſt 10 püsſi politſei hoiu alla wõetud.

* **Wiiburis** oli ſealſel politſeil wiiſiks ſaanud, piduſtuste puhul oma juuresolemiſe eeſt makſu nõuda. Mõned Wiiburi ſeltſid on niiſuguſt makſunõudmiſt ſeaduſewastaſeks omawoli tarwitamiſeks pidanud ja otſuſeks teinud, edespidi niiſuguſeid makſuſid mitte maksta. Sellele liſawad Helſingi lehed juurde, et ſelle pooleſt ka Soome pealinnas lugu mitte parem ei olla, kuna niiſugune politſeimaks minewal aastal kuni 14,000 margani olewat ulatanud ja tänawu weel ſuuremaks minema kippuda.

Kodumaalt.

S. **Sellilt.** Kordnikud on ühes külas pereſt peresſe käinud ja püsſid ära wiinud. Rahwa ſeas on niiſuguſe teguwiiſi üle nurinat kuulda. Seſt, ütlewad nad, millega wõime weel oma waranduſt kaitsta?

— s. **Helme** põllumeeste ſeltſi koosolekule 22. mail oli wähepoole liikmeid ilmunud, wiſtiſti et ſellel päewal tüttarlaste leeripüha oli. Kõneſid peeti ſellel koosolekul kaks. Esimeſes kõnes rääkis ſeltſiliige P. Treufeldt Daanimaa wäikepõllumeeste majapidamiſe üle. Aasta neljakümne eeſt olnud ſee maa kehw, õnnetumas ſõjas kaotanud ta oma laewastiku, rahwa elukord olnud wiletſal järjel. Kitſikuſeſt pääſemiſeks hakatud käſitööd edendama. Kuid ſee ei toonud ſoowitud tulu. Pea nähtud ära, et inimeſe jõud wabrikute wee ja auru jõuga wõiſtleda ei ſuuda. Pöördud ſiis Hollandimaa eeskuju järele tähelepanemiſt karjakaswatuſe ja piimatalituſe peale, ühes ka ſigadekaswatuſt ja ſulgloomade pidamiſt paremale järjele ſeades, ja need on nüüd Daanimaa jõukaks maaks teinud; ta on praegu oma wõi, ſealiha ja kanamunade wäljaſaatmiſe pooleſt kuulus. Heinamaid on Daanis wähe, loomatoit kaswatatakſe pea kõik põllul. Edaſt rääkis kõneleja „Postimehe" endiste aastate numbrite järele mõnede ükſikute Daani wäikekoha pidajate majapidamiſe ja ſelle tulude üle, milleſt ſelgus, et ſealſed põllumehed wäſimata töö ja mõiſtliku arendamiſe abil nii kaugele on jõudnud, et nende piſikeſed kohad neile ſuuri ſummaſid puhaſt kaſu ſiſſe toowad, ja jõudis otſuſele, et meilgi küll makſab põllumees olla, kui hoole ja uſinuſega tarwilikka paranduſi ja muudatuſi majapidamiſes ette wõetakſe, nimelt karjapidamiſe peale enam rõhku pannes, ja kui aeg wähegi korralik juhtub olema. Läbirääkimiſel arwati muu ſeas, et meie põllumeeste edule ſellekohaſe hariduſe ja teaduſe puudus mõjuwaks takistuſeks on, kuna meil weel ühtegi põllutöö-kooli käimas, ühtegi põllutöö inſtruktori ametis ei ole, kes tarwilikku õpetuſt, juhatuſt ja äratuſt uuenduste kohta annaks. — Teiſe kõne pidas ſeltſiliige K. Ruut meie põlluärt majanduſe praeguſe järje üle. (See kõne ſaab meie lehes ilmuma. „E. P." t.) Järgnes lühem läbirääkimine, kus mõned liikmed ſelle arwamiſe wastu oliwad, et wili ja linad meie maa põllumeestele ka tulewikus tähtſamaks ſiſſetuleku hallikaks peaks olema.

Kirjatoimetaja loeb teenijate auuhinna mõiſtja kommisſioni aruande ette, mille järele tänawu 3 naeste- ja 1 meesterahwas auuhinna oſaliſeks on arwatud. Otſustatakſe raha aſemel mõnda wäärtasja auuhinnaks anda. Peale ſelle kui esimees Tartu Eesti Põllumeeste Seltſi poolt ſaadetud 7. — 10. juunini Tartus peetawa põllutöö-kongresſi korra ja eeskawa ette on lugenud, walitakſe kongresſi ſaadikuteks esimees J. Hendrikſen ja abiesimees J. Lammas. Toona awaldas ſelts ſoowi, iſe omale maja muretſeda. Sellekohane kommisſion on waheajal kohtaſid järele kuulanud. Tõrwa juures olewa Riiska talu omanik müüks ſündſa platſi peal olewa maja kuuriga ſeltſile, kahjuks ei luba aga ſeadus talu maaſt alla 10 taalri müüa, ilma ametliku ostukontrahita ei uſalda ſelts aga maja omandada. Mõiſa nõuab maa eeſt heasti kõrget renti, aga ära müüa ta ſoowitud paari wakamaad ei taha. Nõnda peab ſiis ſeltſi maja-küſimus esiotſa ainult ſoowiks jääma. Esimees teatab, et meſilastepidamiſe kurſuſe luba nüüd käes on ja kurſus enne Jaanipäewa Helme walla koolimajas kooliõp. hr. J. Roots'i juhatuſel ära peetakſe ja ſoowib ſelleſt elawat oſawõtmiſt. Tulewane koosolek määratakſe Helme walla koolimajas 3. juulil ära pidada.

Jurjewiſt. 1. juuni ööſe hakkas, nagu „Uudiſed" teatawad, Rootſi uul. Bergmanni maja ſuur kuur umbes kella 12 ajal põlema. Tuli lagunes kiiresti laiali. Peagi põleſiwad ka üle uul. olewad Nyländeri pärijate majad ja Peterburi ning Rootſi uul. nurgal olew ſuur kiwimaja. Wiimaſesſe tungis õpilane Afanasſi Gebhard ſiſſe, et inimeſi ehk asju peasta. Suitſu ja wingu käes langes ta ſedamaid meelemärkuſeta maha. Tulekustutaja Jaan Kuljus läks teda peaſtma, langes aga ſelleſama ſaatuſe oſaliſeks. Kolmas mees, kes neid peasta katſus, peaſis waewalt eluga. Kui üliõpilane ja Kuljus mõne minuti päraſt ära peasteti, oli juba hilja. Kõik katſed, neid elusſe äratada, jäiwad asjataks. Arapõlenud majad oliwad tulekasſas kinnitatud. Liikuw warandus on ſuuremalt jaolt kinnitamata olnud. Tules ſai ka üks hobune ja üks ſiga ſurma. Kelle ſüü läbi tuli hakkas, on teadmata.

-j. **Lihulaſt.** Rabawere küla elanikkudel Pärnu maakonnas on wiimaste päewade ſees ſuur õnnetus juhtunud. Pühapäewal 29. mail pääſis ühes ſtinſes peres, kus parajasti pulma-pidu peeti, tuli lahti. Pulmaliſed katſuſiwad ühiſe jõuuga tuld ära kustutada, kuid ſee ei läinud neil korda. Walju tuule tõttu lagunes tuli warsti laiali ja rutusti langeſiwad 5 peret tuleroaks. Ära põleſiwad mitte ainult elumajad, waid ka kõrwaliſed hooned: laudad, aidad ja küünid. Ühes peres ronis üks mees katuſele, et tuld kustutada, aga äkisti lõi tuulehoog tule laiali ja kohkunud mees kukkus maha. See juhtumine mõjus tema peale nii raskesti, et ta nõdrameelſeks jäi ja Lihula hoſpidalisſe rawitſemiſeks wiidi.

— -l. Lihula rahukohtus mõisteti 30. mail mõiſnik K. v. Rennenkampf 2 nädalaks aresti. v. Rennenkampfi ſüüdistati ſelles, et tema, kui ſiinne politſeikordnik Wapres oma ametitalituſe päraſt mõiſa töötuppa astus, teda ſüüdistas, et kordnikul õiguſt ei ole ilma lubata ametiasju talitada, ja teda peale ſelle weel wargaks nimetas.

-u. **Pilliſtwereſt.** 28. mail lahkus Paul Tekkel ſiit ilmaſt. 31. mail ſängitati ta rohkearwuliſe ſõprade ja auustajate ſaadetuſel muldſesſe woodisſe. Lahkunu oli 35 aastat Pilliſtweres köster ja kihelkonnakooli õpetaja olnud. Ta wõttis kõigeſt awalikuſt tegewuſeſt waimustuſega oſa. Kõige rohkem tähtſuſt ja mõju awaldas aga tema tegewus koolipõllul. Tema õpilaſed rändaſiwad igasſe Eestimaa nurka rahwaſt walgustama. Juba waremalt õnnistuſerikkalt töötawale Pilliſtwere kihelkonnakoolile andis Tekkel ſelle läbi otſe ſeminari olu, et ta muu õpetuſe kõrwal iga nädal 3 tundi kaswatuſeteaduſt ja õpetamiſewiiſi õpetas. Oma õpilaste ſüdametesſe istutas ta peaasjalikult Jumalakartuſt, Keisri auustuſt ja iſamaa armastuſt. — Paſunamäng ja koorilaul ilustaſiwad tema matuſe-jumalateenistuſt, kõnelejad hüüdſiwad temale tänuſõnu hauda järele, armastajad niiſutaſiwad piſaratega tema puuſärki ja katſiwad lilledega tema kalmuküngaſt; kalliks jääb kõigile, kes teda tundſiwad ja temalt õpetuſt ſaiwad, tema mälestus. Rahu ta põrmule, auu ta mälestuſele, õnnistus tema külwatud õpetuſe ſeemnele!

S. **Pärnu** maakonna õpetajate kreiſi-ſinod ſaab ſel aastal Tõstamaal ära peetud.

— Alaliſed kõledad tuuled, mis terwe maikuu läbi on olnud, on maapinna kangesti ära kuiwatanud. Põllumehed ootawad pikkiſilmi wihma, aga asjata. Waraſem külw tõuſis kewadiſe maapinna niiskuſe mõjul weel üles, aga hiliſem jääb tükati tõusmata. — Räimeſaak ſiin meres jääb aaſt-aastalt ikka waeſemaks, kuna ta tänawu üsna kehw on. Wõrkudega ei ſaa enam midagi, ka mõrrameeste hulgas olla neid, kes oma tarbeksgi pole ſaanud. Ainult Pootſi mererannas on rohkem ſaaki. Pangiſt nõutakſe 30—40 kop.

* **Saaremaalt** kirjutatakſe meile: Kudarahwaga ümberkäiakſe. L. mõiſa walitſeja wastas oma tööliſe palwe peale, kes oma lastele wilja palus, mis tal töö eeſt ſaada oli: „Wilja ei ole; mine kodu ja keeda oma lapſed ära, ehk jahwata nad peeneks!" Toored ſõnad!

— * Saaremaal on ſee aasta õige tihti tulekahjuſid. Paari päewa eeſt põles Pöidel üks talukoht maha, kuhu ka kaks inimeſt ſiſſe jäiwad.

* **Walgaſt.** Linnawolinikkude koosolekul 20. mail oli „Walk. Anz." teatuſt mööda neljaklasſiliſe eelgümnaſiumi aſutamiſe küſimus päewakorral. Eelplaani järele tuleks kooliõpetajate palk üle 12,000 rbl. ja maja ülewalpidamiſe kuludeks 1500 rbl. aastas linnakasſaſt maksta. Koosolek tegi ühel häälel otſuſeks ſeda ſummat maksta, milleſt aga ſiſſetulew kooliraha maha tuleb arwata. Linn peab omal eelõiguſe, iſeäraliſe koolikuratoriumi läbi inspektori ja kooliõpetajad walida, kooli jaoks määratawat linna hoonet iſe puhastada ja parandada ja paluda, et kool juba käesolewa aasta augusti kuul awatud wõiks ſaada.

Tallinna elu.

* **Oma auustatud lugejate** tähelepanemiſt juhime ſelle peale, et meie „Õhtuſed kõned" kausta pooleſt natukene muutunud on. Need lugejad, kes liſalehe alal hoiawad ja aasta lõpul kokku köidawad, wõiwad, kui nad liſalehti kahes kaustas üheks raamatuks kokku ei taha köita, neid ſiis ſuuruſe järele kaheks raamatuks köita lasta. Siis ei ole mingit ſekelduſt.

— * „**Eesti Postimehe**" auustatud lugejatele teatame, et meie lehe järgmine nr. laupäewa 11. ſkp. hommikul ilmub. Edaspidi hakkame lehti iga keſknädala ja laupäewa hommikul wälja andma.

— * **A. W. Bellegarde,** endine Eestimaa kuberner ja praegune ülema trükiwalitſuſe ülem, kes lehtede teatuſt mööda oma ametiſt pidi lahkuma, jääda „Balt. Otgol." teatuſt mööda oma paigale, ſeſt et ametiſt lahkumiſe ſõnum ilma mingi põhjuſeta olla.

* **Priſtawi abiks** nimetatud on Tallinna riigipanga jaoskonna ametnik Woldemar Hansmann.

* **Uus maks**, mida ainult riigi teeniſtuſes olewad ametnikud makſawad, ſaada Wene lehtede teatuſt mööda ſõjakaſſa ſuurendamiſeks ſiſſe ſeatud. See on aunimedemaks. Ainult ametnikud, kelledel riigiteeniſtuſes aunimed on antud, makſawad ſeda makſu. Kõige alam klaſs (kollegia-regiſtrator) makſab 50 kop. kuus; teiſtes klaſſides kaswab maks ſuuremaks. Juba käeſolewal kuul ſeatawat ſee maks ſiſſe.

— * **Eeſtimaa õpetajate ſinood** algas 8. juunil kell 10 hommikul Toompea kirikus ärapeetawa jumalateeniſtuſega. Jumalateeniſtuſt pidas kindral-ſuperintendent D. Lemm. „R. Z."

* **Linnawolinikkude koosolek** 1. juunil. Muu wähema tähtſuſega aſjade ſeas tuli järgmine punkt päewakorrale: Linnawolinikkude ettepanek Tallinna kreditſeltſi põhjuskirja muutmiſe, ſeltſi kontrollkommiſſioniſſe liikme walimiſe ja põhjuskirja ſilmaspidamiſe aſjus. Lw. Benecke ſeletab, et kui Tallinnas alles magiſtrat elutſes, ſiis kinnitas ja wannutas tema Tallinna kreditſeltſi direktorid. Magiſtrati ei ole aga 1889. a. ſaadik enam olemas, kuna linnawolikogu magiſtradi täieliſeks aſemikuks mitte ei ole. Wolikogul ei ole näituſeks kohtulikka õiguſid, ta ajab ainult majanduſliſt aſju. Ka ei wõiks ta kreditſeltſi direktoriſid mitte milgi kombel wannutada. See oleks wormilik käik. Aſja eneſe päraſt tulla küſida, kas ſee ſoowitaw on, kui linnawolikogu ennaſt kreditſeltſi aſjadeſſe ſegab. Eſiteks wõtaks linnawolikogu ſuure waſtutuſe oma peale. Ka olla kreditſelts oma wäärtpaberite kurſuſe pooleſt praegu nii heas korras, et wähematgi põhjuſt näha pole, miſpäraſt linnawalitſus ennaſt ſeltſi aſjadeſſe püüab ſegada. Sellekohaſed küſimuſed olla kreditſeltſide aſemikkude koosolekul mõnede linnade kreditſeltſi poolt harutamiſeks ette pandud ning ſeal juures otſuſele jõutud, et ſoowitaw oleks, kui linnade kreditſeltſide ja linnawolikogude wahel wähematgi ühenduſt ei oleks. Nimetatud ſeltſi rewiſjonikommiſſioniſſe wõida ju linn oma poolt ühe liikme ſaata, kuid ſeda wõida linna-amet nimetada, mitte aga wolikogu walida. Ka wõida kreditſeltſi aſjadeſſe ſegamiſel ſee tagajärg olla, et ſeal aſjad mitte nii hiilgawalt ei edene, nagu ſeda tänini on wõidud tähele panna, ning ſelleſt wõida ainult kehwemad inimeſed kahju ſaada. Kõneleja paneb ette, terwet aſja wana moodi jätta. Lw. Strandmann ei leia lw. Benecke arwamiſi mitte küllalt põhjendatud olewat. Kreditſeltſi põhjuskirjas ei antawat ju ometi mitte magiſtradile wõi linnawolikogule, waid linna kogukondliſele walitſuſele teatud õiguſed ja wolikogu käia ju ometi ſelle mõiſte alla. Ka ei olla terwe aſjade ſeiſukord nimetatud ſeltſis kõigiti loomulik. Niiſuguſele mõtetele anda, näit., ſee aſjaolu maad, et ſeltſi põhjuskirjas rahaminiſtri poolt mõneſuguſed muutuſed ette on wõetud, ja ſellekohaſe ſammu aluſtaja on keegi kõrwaline iſik olnud. Linna-ameti ettepanek tulla waſtu wõtta. Lw. Benecke kordab oma endiſt ſoowi ja tähendab, et niihäſti magiſtrat kui ka linnawolikogu ei ole tänini kõneſolewa ſeltſi aſjadeſſe ſeganud, miſpäraſt ſee ka edeſpidi niiſama wõiks jääda. Lw. Strandmann kordab ja täiendab oma mõtteid ſeltſi mitte kõigiti loomuliku ſeiſukorra kohta. Lw. Demin arwab, et ſeda tundmata iſikut, kes ſeltſi põhjuskirja muutmiſe mõtte üleswõtja on olnud, tulla ainult tänada, et ta niiſuguſe heateo korda on ſaatnud. Ln. Päts tähendab ſelle peale, et rahaminiſteriumil ſeltſi põhjuskirja muutmiſeks täieline õigus oli, ſeſt ſee on ju Kõigekõrgemalt poolt kinnitatud. Lw. Benecke juhib tähelepanemiſt ühe ſeaduſe-paragrahwi peale, mis talle ſellekohaſed õiguſed andwat. Mõnede mõtte-awalduſte järele wõtab ln. Erbe ſõna. Ta küſib: miſſuguſt kaſu tooks ſee, kui wolikogu ennaſt kreditſeltſi aſjadeſſe ſegaks? Wolikogus walitſeda põhjusmõtted — ning neid awaldatawat ſagedaſti õige ägedaſti — et ükski keine wõim linna kogukondliſteſſe aſjadeſſe ei peaks ſegama. Miſpäraſt tahta tema ſiis nüüd teiſte aſjade hulka ennaſt ſegada? Miſſugune õigus olla wolikogul kreditſeltſi oma mõju alla wõtta? Sellekohane tegewus ei käia awaldatud põhjusmõttega mitte kokku. Kreditſeltſi liikmetel olla ſeltſi aſjadega tegemiſt, mitte aga linnawolikogul. Kui aga linnawolikogu põhjuskirja täheſt kinni tahta pidada ja linna-ameti poolt ettepandud mõtet täide ſaata, ſiis pidada küll ütlema, et wabaduſe-mõiſteſt, milleſt ſagedaſti räägitakſe, wäga iſeäraliſel wiiſil aru ſaadakſe. Lw. Strandmann tähendab, et Tallinna kreditſelts mitte kui liht era-aſutus pole, millega linnal mitte kordagi kokkupuutumiſt ei tuleks. Ka ei taha wolikogu ſeltſi üle mitte walitſeda ega tema wabaduſt kitſendada, waid ta pidada oma ettewõttes ainult linnarahwa kaſuſid ſilmas. Linnawolikogu olla ju ſelleks wäga ſünnis, et ſiin ühe wõi teiſe küſimuſe üle, mis kreditſeltſiſſe puutub, läbi räägitakſe ning ſellega arwunetakſe. Peale ſelle pidawat aga ka põhjuskirja tähele panema, niikaua kui ſee makſew on. Peale ſeda, kui ln. Päts ja ln. Erbe kõneſolewaſt küſimuſeſt kõrwale kaldudes parteiküſimuſe aſjus mõtteid ära wahetanud, wõetakſe hääletamine ette. Linnawolinikkude ja majaomanikkude ettepaneku poolt on 33, waſtu 17 häält. Ettepanekus on kolm punkti. 1. punkti, kreditſeltſi ametnikkude ametiſolemiſe ſeaduſe-[illegible]ks tunniſtamiſe otſuſtamiſel on poolt 13, waſtu 37 häält. 2. punktis — kontrollkommiſſioni liikme walimine wolikogu poolt — on 33 h. poolt ja 10 h. waſtu. 3. punkti juures — põhjuskirja täitmiſe nõudmine — on 31 h. poolt, 19 waſtu. Kontrollkommiſſioni liigete kandidatideks pandakſe lw. A. Johannſon ja ln. Erbe ette. Lw. Johannſon ſaab hääletamiſel 30 h. poolt ja 18 waſtu; ln. Erbe ſaab 19 h. poolt 28 h. waſtu. — Lw. Mend'i ettepaneku kohta, et uulitſanurkade peale Eeſti ja Saksa keeli uulitſanimed üles ſeataks, tehtakſe ühel häälel otſuſeks, et Eeſti ja Saksa keeli uulitſanimed kohe üles tulewad panna ja kuluſumma linna jookswateſt ſummadeſt wõtta. — Kohaliku Eeſti käſitööliſte-ſeltſi poolt on ette pandud linna-ameti juurde käſitöö-kommiſſioni aſutada. Wolikogu on ſelle poolt. Kommiſſioni eeſiſtnikuks walitakſe ln Erbe; liikmeteks walitakſe: Schreim, Otton, W. Johannſon ja Tiik. Kommiſſionil on õigus oma iſtumiſtele aſjatundjaid mehi kutſuda. — Polgu uul. ja ſelle naabruſes olewate uulitſate majaomanikkude ja üüriliſte palwe, Polgu uul. aſuwaid awalikka majaſid kinni panna, oli linna-ametis küll waſtukõla leidnud, kuid ſellekohaſte ſeaduſte põhjal ei ſeiſta awalikkude majade kinnipanemine mitte linnawalitſuſe wõimuſes, miſpäraſt linna-amet wolikogule ette pani, linna-ametile kohuſeks teha ſelles aſjas ülemal pool ſammuſid teha, et elanikkude ſoowid täitmiſt leiakſiwad. Linna-ameti ettepanek wõetakſe wolikogu poolt waſtu. — Korſtnapühkijate katſumiſeks kommiſſioni aſutada oliwad mitmed majaomanikud palunud, ſeſt et Tallinnas korſtnapühkijaid wähe ja ſee tööharu täieſti mõne üksiku meiſtri wõimuſes ſeiſta, kuna niiſugune kord ei maja-omanikkudele ega ka elanikkudele kaſulik ei wõi olla. Linnaamet tunniſtab nõudmiſe õigeks ja paneb ette kommiſſioni aſutada, kus aſjatundjad ja linnawalitſuſe liikmed liigeteks olekſiwad, kes ſiis tarwilikul korral töötundjatele korſtnapühkija ametit pidada luba annaks. Küſimine ſünnitas elawat läbirääkimiſt, milleſt mitte ainult ühe ja teiſe ringkonna püüdmiſed wälja ei paiſtnud, waid ka meie ametmeeſte zunftide puuduliſed küljed nähtawale tuliwad. Linna-ameti ettepanek, korſtnapühkijate katſumiſeks kommiſſioni aſutada, wõeti waſtu 35 häälega 15 hääle waſtu. Linnaſeaduſe läbiwaatamiſe kommiſſioni liigeteſt oliwad mõned linnawolikogule otſuſtamiſeks küſimiſe ſiſſe andnud, kudas wolikogu praeguſe riigikorra ja ſelle parandamiſe peale waatab ja miſſuguſid ſammuſid ta ſelleks aſtuda tahab. Linnapea tuletas wolikogule meelde, et riik praegu raſket aega läbi elab. Üle terwe riigi koſtawad ühiſed ſeltſkonna hääled ja nõuawad paranduſt. Soowid ja mõtted, kudas 18. weebr. manifeſti täideſaatmiſt wõimalikuks teha, ühinewad kõik pea-aſjas. Kui meie oma ſoowiſid awaldada tahame, ſiis wõib ſee ainult ühes ainſas aſjas olla; ainult üks tee, mis kõikidel ühine, wiib eesmärgile. Meie oleme kindlad, et terwe riigi ſoowiſid, wõimalikult ruttu rahwaſaadikuid kokku kutſuda, tähele panemata ei jäeta ja ei ſaa jätta. — Linna-amet on arwamiſes, et meie linnawalitſus ſelleſama üleüldiſe tee omaks wõtab, kõiki wäikſeid püüdmiſi ja ſoowiſid kõrwale heites, mis arwamiſte lahkuminemiſt ſünnitawad — on ju igaühel oma iſeäraliſed püüdmiſed ja ilmawaated — Keiſri nime peale järgmiſt märgukirja ſiſſe ſaata otſuſtab: Tallinna linnawolikogu arwab, et riik ainult ſel tingimiſel oma raſkeſt ſeiſukorraſt wõib peaſeda, kui ajawiitmata rahwaſaadikud kokku kutſutaks. — Wolikogu wõttis märgukirja wormi ühel häälel waſtu ja otſuſtas märgukirja telegrammi teel ära ſaata. „Teat."

* **Linnawolinik J. Umblia**, kes mõiſade-inſpektori ameti ajutiſelt oma peale wõttis, on „R. B." kuulmiſt mööda peale tähtſamate aſjade korraldamiſt ſelleſt ametiſt tagaſi aſtunud. Mõiſade-inſpektoriks on nüüd hra R. Allmann walitud, kellel Moſkwa põlluteaduſliſe inſtituti haridus on.

* **Meremeeſtele** teatatakſe ametlikult, et Naisſaare tuletorni punane tuli nüüd walgeks on muudetud, ja et Suuropi tuletorn 21. maiſt ſaadik jälle oma koha peal on. „R. B."

* **Maieri wabrik** on 2. ſkp., ſeſt et tööliſtega läbirääkimiſed ſoowitawa tagajärjega ei olnud, otſuſeks teinud, tööliſed lahti laſta ja wabriku tegewuſt ſeiſma jätta. „R. B."

* **Kaupluſte teenijate** töö kergendamiſeks on kõik Tallinna riidekaupluſte omanikud otſuſeks teinud, 1. juuniſt kuni 15. auguſtini omad kaupluſed punkt kell 7 õhtu kinni panna.

— * **Wangid** hakkaſiwad pühade laupäewa õhtul umbes kella 9 ajal Wene uul. olewas wangimajas oma tubades mäſſama, lõhkuſiwad kõik aſjad puruks, tungiſiwad wangimaja ülema korteriſſe, wiskaſiwad ſiin mööblid aknateſt wälja ja awaldaſiwad oma meeleolu weel muul kombel. Umbes tunni aja päraſt jõudſiwad ſoldatid paigale, mille järele ſiis rahu jälle jalale ſai ſeatud. „B. B."

— * **Õnnetus**. Kalamees Fedor Muronow oli Paljasſaarelt ühe granati leidnud, mis ta, ſelleaſemel et ſeda ära anda, koju kaaſa wõttis. 6. ſkp. hakkas ta ſellega ſuhkurt tõukama, mille juures granat plahwatas ja tema parema käe otſaſt ära kiskus. M. wiidi hoſpidaliſſe. „R. B."

— * **Tulekahju**. 6. ſkp. õhtu natuke aega enne keskööd oli Polgu uul. olewas Blohina majas nr. 10, milles awalik lõbumaja ſees on, tuli lahti peaſenud, mis ruttu laiale lagunes. Tuletõrjujad jõudſiwad kõrwaliſt hooneid kaitſta, nõnda et ainult üks maja ära põles. Selle juures juhtus ka õnnetus, millel kergeſti halwemad tagajärjed olekſiwad wõinud olla. Kui ſuurem oſa hoowiwärawaſt juba maha oli kiſtud, kukkus wäike wäraw iſe maha, mille juures hra K. Stockmar mahalangewateſt palkideſt trehwatud ſai, nõnda et ta ſelg ja jalad rohkeſti wiga ſaiwad. Ta wiidi kohe oma korteriſſe. Lõbumaja mööblid oliwad 3000 rbl. eeſt kinnitatud. Majaomanikku ei ole linnas, ſellepäraſt ei ole maja kinnitamiſe-ſumma ſuurus teada. Nagu teatatakſe, oli tuli 7 petroleumilambiſt tekkinud, mis ühe tüli tõttu tantſuſaalis ümber wiſati. Linnas oli jutt liikumas, nagu oleks ſelle juures inimeſt ſurma ſaanud, mis aga tõſi ei ole. „B. B."

Teiſed ajalehed.

Saksakeele õpekeeleks lubamine ei ole praegu weel muud kui ajalehtede läbi laiali läinud kuulujutt, aga ei ole küll waja kahewahel olla, et peagi ſee lubadus ka ametlikult teada antakſe. Waheajal harutawad meie maa Saksa lehed tulewaſte Saksa õpekeelega koolide ſiſſeſeadmiſt ja ei lähe ſelle juures ka mitte ilma tähelepanemata Eeſti ja Läti keeleſt mööda. Ehk praegu küll weel kindlamalt kuulda ei ole olnud, et luba antaks ka Eeſti- ja Lätikeelt koolides õpekeeleks tarwitada, ſiisgi ei wõi ſee luba tulemata jääda ja kui ta tulnud on, ſiis ilmub ka küſimus, miſſuguſe ſeiſukoha ſakslaſed Läti ja Eeſti keele waſtu wõtma peawad. Selle küſimuſe üle on „Düna-Zeitungis" paar korda mõtteid awaldatud. Kõige pealt ilmus hoiataw hääl, eeſtlaſed ja lätlaſed ärgu wõtku mitte oma keelt keskkoolides tarwituſele, ſeſt nende keel kannatada ſelle all, kui teda teaduslikuks keeleks muutma hakataks; nüüd olla rahwakeel ilus, kui aga keel teaduſte wangi pandawat, ſiis kaotada ta oma pehmuſe ja peenſuſe; Saksa keel olla küll ka teaduſe keeleks muudetud, aga tema ei minna teaduſe tõttu mitte üksluiſeks, ſeſt hull murrakuid, mis ſuurel Saksa rahwal olla, hoida keelt ühekülgſuſe eeſt; Eeſti ja Läti keel aga ei jõuda oma iluduſt mitte alal hoida, waid muutuda otſani kuiwaks teaduſe keeleks. See arwamine, mis „Düna-Z." läbi ilma ette kanti, äratab lugedes koguni iſeäralikka tundmuſid ja ta paiſtis teiſtelegi Saksa lehtedele liiga pentſik olewat, ſeſt nad andſiwad mõiſta, et ſee aeg mööda on, kus Eeſti ja Läti rahwaſt lihtſalt ninapidi wedada ſai, ilma et nad ſeda märkanud olekſiwad. Et keel kuiwaks ja üksluiſeks läheb, kui temas mitte enam ainult ſüüa ja juua küſida ei ſaa, waid kui ta kuni teaduſliſe keeleni haritud ſaab, ſee arwamine on nii weider, et tema waſtu waidlemagi ei makſa hakata. Oma weidruſe pooleſt tuletab ta ainult teiſt Saksa põhjusmõtet meelde, nimelt ſeda, et talupojad ärgu koolitagu mitte oma lapſi, ſeſt koolitatud laſteſt ei ſaada muud kui hobuſewargad.

Nüüd hiljuti on „Düna-Zeitungis" teine kirjatükk ilmunud, milles juba armulikumalt rahwa keelte peale waadatakſe. Jutt on ſeal ainult Läti keeleſt ja nimelt awaldatakſe ſeal mõtet, et Lätikeelel ja Saksakeelel täitſa üheſuguſed õiguſed oſaks ſaagu, ſ. o. eſiteks olgu õigus kooliſid ühe kui teiſe õpekeelega aſutada, ja teiſeks olgu mõlemil rahwuſtel kohus mõlemaid keeleſid ühetaoliſelt õppida. Et lätlaſed Saksakeelt õppima hakkawad, ſee arwatakſe loomulikuks, ſeſt et neil Saksakeele oskamine kaſulik olla. Neis koolides, mis omawalitſuſe aſutuſte kulu peal awatakſe, — mitte erainimeſte kulu peal, ſeſt neis ei wõida kellegile midagi ette kirjutada — tulla Lätikeele õppimine ka Saksa laſtele kohuſeks teha, kui koolides mitte muud keelt ei õpetatawat, nagu wallakoolides ja endiſte kreiskoolide taoliſtes koolides, mida aſutada ſoowitataks. Keskkoolides, iſeäranis aga klaſſika gymnaſiumides, kus juba wõõraid keeli õppima pidawat, ei olla Saksa laſtel mitte enam aega Lätikeele õppimiſega tegemiſt teha; ainult weel alamates klaſſides wõiks Lätikeelt õppida, ülemale ſaades, kus juba teiſed keeled kätte tulla, ei tohtida Lätikeele õppimine Saksa laſtele wähemalt mitte enam ſunduslik olla. Ülikoolis pidada aga ka keelte kohta ettelugemiſi ja eksamiſid nõudma. „Seſt rahwakeelt peame meie mõiſtma, ütleb „Düna-Z.", ſelle üle ei ole kahtluſt. Böömimaa, kus tſhehid kaks keelt, ſakslaſed enamaſti ühtainuſt keelt oskawad ja ſelle tõttu kohtade ſaamiſes kõrwale jääwad, on hoiataw näitus." Lõpeks ſoowib leht, et meiemaa keelte õiguſline küſimus üleüldſe ajalehtedes läbirääkimiſele wõetaks.

Meie tuletame ſiin kohal meelde, et mitte kaua aega mööda läinud ei ole, kus ſeeſama „Düna-Z." mõnitades küſis, kas ſee ſiis kellegile häbiſtaw wõida olla, kui ta Eeſti wõi Läti keelt halwaſti rääkida. Mõtted on mõnes pool muutunud. Niikaua kui keele wabadus weel mitte kuulutatud ei ole, ei taha meie keelteküſimuſe külge mitte pikemalt puudutada, ſeſt ſee ei oleks tark tegu karu nahka müütama minna, kui karu weel mitte käes ei ole. Ainult ſeda tähendame, et meie ei ainſa oma, ega ka ainſa Saksakeelega mitte üle oma kodukubermangu piiride wälja ei ſaa.

Saksa lehtede järele oleme ka meie nii mõnegi korra mitmeſuguſte nähtuſte ja ſüütegude üle teatanud, mis iſeäranis Lätimaa jaoskonnas ette pidiwad tulnud olema. Nüüd teatawad „Riſhk. Wedomoſti", et Läti haritlaſed ja Läti ſeltſid Liiwimaa kuberneri ees Saksa lehtede peale kaebtuſt tõſta tahawad, ſeſt et need omad ſõnumid koguni walel kujul ja ſihiliſe otſtarbega laiali laotanud olla; ſeltſid nõuawad kohtulikku uurimiſt Laudohniſt, Stokmannshofi, Serbeniſt ja mujalt teatatud juhtumiſte üle.

Uuemad ſõnumid.

Wene-Jaapani ſõda.

Pühade laupäewal tuli ſõnum, et Lenewitſhi wägi jaapanlaſteſt ümber piiratud on. Et pühade aeg lehti ei ilmunud, ſiis hakkaſiwad kuulujutud ringi käima: Lenewitſh olla lööduð, wägi olla põgenemas, Lenewitſh olla oma elu wõtnud. Ehk need ſõnumid küll õiged ei ole, ſiisgi on ſeiſukord tõſine, ſeſt kahelda ei ole, et jaapanlaſed pealetungimiſt juba alganud on. Paremal (läänepoolſel) Wene tiiwal wõtſiwad nad wenelaſte käeſt kindluſtatud paiga Liaojantſhunpani ära, mis aga wiimaſte teadete järel jälle tagaſi wõetud on. Wäe keſkpaigas katſuſiwad wenelaſed edaſi tungida, ſaiwad aga tagaſi lööduð. Ida poolt ei ole midagi kindlat teada, aga juba ennemalt tuli ſõnum, et jaapanlaſed Girini juurde ilmunud on. Tähele tuleb panna, et Hiina ſaatkonna ſekretär Peterburis juba enam kui nädala eeſt „Peterb. Gaſ." kaaſtööliſele ütelnud on, et Lenewitſh ümber piiratud olla.

Imeſtama paneb aga, et kõigi halwa ſõnumite peale waatamata ſõjawäljalt kindralite poolt meeleawalduſt rahu waſtu teatatakſe. Kuropatkin pahandab ühes Moſkwaſſe ſaadetud telegrammis ſelle üle, et linnade ja ſemſtwode ſaadikud rahu nõuawad, kuna wenelaſtel ſõjawäljal ometi wõit oodata olla. Lenewitſh on kõikide ülemate kindralitega nõuu pidanud ja otſuſele jõudnud, et Tſhuſhima kaotuſe peale waatamata Wene wägi peagi wõib peale tungima hakata ja et ſellepäraſt mitte halwa tingimiſtega rahu tegema ei peaks. Ka on „Ruſſ" teatel „tuttaw kindral B." (wiſt Batjanow) kinnitanud, et jaapanlaſed hiljemalt talweks Mandſhuriaſt wälja pekſetud ſaawad. Niiſuguſte mõtteawalduſte puhul ei ole muidugi mitte lootuſt ſõjariiſtade rahu peale. Rooſevelt tahab, et Lenewitſh ja Ojama iſe ſõjariiſtade rahu päraſt läbirääkimiſele aſtuks. Wenemaa ei taha mitte tõotada, et ta ſõjariiſtade rahu puhul wäewedamiſe ſeiſma jätab; Jaapan aga tahab Wene wäge nii palju nõrgendada, et ta Wladiwoſtoki kinduſe mahakiskumiſt õiguſega nõuda wõib.

Rahu üle tahetakſe ühede ſõnumite järel 19. juulil, teiſte järel alles auguſti wõi ſeptembri kuul ſuuſõnal läbi rääkimata hakata, ſeſt ſelleks ajaks oodatakſe mõlema riigi ſaadikuid, kellede hulgas ka Kuropatkinit nimetatakſe. Waſhingtoni tulema. „R. Z."

Üks Wene miniſter olla „Matini" kaaſtööliſe waſtu ütelnud, et Wenemaa ialgi ſellega nõuus ei wõi olla, kui Wladiwoſtoki kindlus maha kiskuda ja Wene laewadel Ida-Aaſia wetes olemine ära keelata tahetakſe; kuigi Lenewitſh lüüa ſaada, ſiis taganeda ta Siberiſt ſaadik ja Wenemaa wõida miljon wäge ſõtta ſaata; meeſteſt ja rahaſt ei olla puuduſt, tarwiliſel korral wõida klooſtriteſt raha leida.

Tſuſhima lahingu täiendawateſt ſõnumiteſt näeb, et 4 ſoomuslaewa end ikka Nebogatowi käſu peale alla andnud on, ilma et laewamehed mäſſama olekſiwad hakkanud wõi Nebogatowi maſti külge kinni köitnud, nagu jutuſtati. Selle kuulmata teo eeſt wõetakſe admiral muidugi waſtutuſele. Koguni teiſtwiiſi kui Nebogatow pidas end Oſljabja komander Behr üles. Kui ta oma laewa hukkaminemiſt nägi, tõmbas ta rewolwri ja laskis eneſe maha. Niiſuguſid kangelaſetegusid on ſelle õnnetuma lahingu jooksul parun Mirbach ja mõned teiſedgi Wene meremehed teinud. „D. Z."

* **Amblaſt** teatatakſe „R. B.": 30. mai lõuna ajal tehti Tapa metſas kole rööwmõrtſukatöö, mille ohwriks 60-aaſtane Mart Nei langes. Surnukeha oli umbes 50 ſammu maanteeſt kõrwal tihedas wõſaſtikus ſeliti maas, ſuhkru nöör kaela ümber. Ka üks raualatt, mille tapetu Tapalt oſtnud, oli ſeal kõrwal, aga 3 pudelit napſu ja 12—15. rbl. raha kui ka ſõiduriiſt puuduſiwad. Hobune olla juba Rakweres kinni wõetud, wanker aga leiti 7 werſta ſiinpool Rakwere. Mõrtſukatöö kahtluſe all on üks ammugi ärakarganud wang Weitmann.

* **Jurjewiſt**. 7. juunil kell $^3/_4$1 awas Jurjewi Põllumeeſte-ſeltſi eſimees ſelleſama ſeltſi näituſehoones põllutöö-kongreſſi. Kongreſſiſt wõtawad 85 hääle-õiguſega ſaadikut ja J. P. ſeltſi poolt kutſutud inimeſt oſa. Seltſiliikmeid ja muid pealtkuulajaid on umbes 100. „Poſt." toimetaja herra J. Tõniſſon juhib awamiſekõnes tähelpanemiſt meie maa põllumehe raske ſeiſukorra peale. J. P. ſeltſi eeſtſeiſuſe poolt kokkuſeatud kongreſſi-eeskawa ja -korraldus wõetakſe waſtu. Juhatajaks walitakſe hr. J. Tõniſſon. „Teat."

* **Liiwimaalt**. Siſſegaliſt teatab „D. Z." 1. pühal ettetulnud kirikurahutuſte üle. Kui õpetaja Lange kantsliſſe aſtus, oli kõik waikne. Kui ta aga Keiſri ja Keiſerliku perekonna eeſt palwet pidama hakkas, algas metſik kiſa, mille ſeaſt hüüded: „Tſaar maha!" wälja kõlaſiwad. Õpetaja jättis jumalateeniſtuſe pooleli ja läks kirikuſt wälja. Üks oſa kirikuliſteſt ronis aknateſt wälja. Keegi kärategija pidas kantsliſt mäſſuſtſuliſe kõne. — Lennewardeni praoſt Zimmermann ſai kärategijate rahuſtamiſe juures peaſt haawatud. Ka Aſcheradeni ja Nauti kirikutes tehti kära.

* **Liibawiſt**. 1. juuni õhtul, kui õpetaja Goldberg Lati kirikus leerilaſtele õpetundi andis, tungiſiwad ſõjariiſtus mehed ſiſſe ja haawaſiwad teda nugadega raskelt. Kurjategijad peaſeſiwad minema. „D.-Z."

Telegrammid.

Moſkwaſt. Linnawolikogu ettepanek, mis rahwaſaadikute kogu kokkukutſumiſe kohta käib, pandakſe miniſtritenõuukogule 18. weebruari ukaſi põhjal ette.

Jekaterinoſlawiſt. 12.—18. maini jäi 3 inimeſt kuklatarreituſeſſe haigeks; nendeſt ſuriwad 2.

Moſkwa ſemſtwotegelaſte koosolekul ſelgitati kindlalt wälja, et rahwaſaadikute kogu kokkukutſumine tingimata tarwilik on.

Berliniſt. Hailungtſchöngiſt „Kölniſche Zeitungile" ſaadetud eratelegramm teatab, et laupäewal üks brigad jaapanlaſi Mandarini tee ligidal, hommiku pool raudteed, wenelaſte kallale tungis ja Wene eelwäe-ſalgad tagaſi tõrjus. Nimetatud ajaleht kirjutab, et mõiſtmata oleks ette kuulutada, et eſimeſed rahuſammud tõſiſe rahu toolſiwad. Eſimeſed ſõjariiſtade-rahu ettepanekud wõtab Jaapan ainult ſiis waſtu, kui mõnelt poolt temale küllaga katſutawad eesõiguſed antakſe — nõudmine, mis Wene walitſuſe poolt waewalt waſtu wõetakſe.

Modſhiſt. Mandſhurias on wihmade ajajärk alganud. Wihma walab ühtelugu maha, wälja-arwatud paar öötundi. Teedel ulatab pori põlwedeni; ſee ei ſuuda aga ſõjategewuſt mitte takiſtada. Paari päewa päraſt tuleb tõſiſeid kokkupõrkamiſi oodata. Linewitſchi ſõjawägi on 300.000 meeſt ſuur, 400 ſuurtükiga.

Riiaſt. Liiwimaa ewangeliumi Luteri uſu konſiſtorium on järgmiſed kirikud kinni pannud: Laudohnis, Kaltſenaus, Fehtelnis ja Feſtinis, ſellepäraſt et ſeal jumalateeniſtuſt ſegatud ja õpetajate kallal wäewõimu on tarwitatud. Konſiſtorium kuulutas neile kogudustele, et jumalateeniſtuſed ſiis uueſti wõiwad algada, kui heatahtlikud inimeſed ſelle eeſt waſtutawad, et nad igaſuguſtele wägiwallategudele kirikus kõigeſt jõuuſt waſtu töötama ſaawad.

Peterburiſt. Timirjaſewi komiſjon tegi otſuſeks, et poeſellidele pühapäewadel ning 12 ſuuremal pühal täielik puhkus tuleks anda. Kohalikkude pühade aſjus tuleb kohalikkudel ſemſtwotel ja linnawolikogudel aſja kohalikkude olude järele korraldada. Tööpäewa pikkus ärgu olgu pealinnades ja ſuurtes linnades mitte pikem, kui 13 tundi, ſelle hulka on ka 2-tunniline lõuna-waheaeg arwatud.

— Käſu läbi, mis mere-aſjade walitſuſele antud, on ſuurwürſt Alekſei Alekſandrowitſchi tema eneſe palwe peale laewaſtiku ja mereaſjanduſe juhataja ametiſt kõigearmuliſemalt wabaſtatud. Temale jäetakſe ka kindral-admirali ja kindral-adjutandi aunimed alles, niiſama ka kõik muud ametid ja nimed.

— Merewäe peaſtaab teatab, et tema käes olewate, praegu weel mitte ametlikul teel ülewaadatud teadete järele ſoomuslaewa „Keiſer Alekſander III" peal kõik ohwitſerid ja madruſed mere põhja on läinud. Soomuslaewa „Borodino" pealt on kõigiſt ohwitſerideſt ja madruſteſt üks ainuke madrus eluga peaſenud, kes praegu Takeſikis on; ka ſoomuslaewa „Nawarini" pealt on üks ainuke madrus eluga peaſenud.

Söuliſt. Ojama liigub kiireſti edaſi, Linewitſchi peale tungides. Wiſtiſti tuleb tulewa nädala jooksul otſuſtaw lahing.

Tokioſt. Mereminiſterium awaldas täieliku aruande Tſuſchima lahingu üle. Nebogatowi laewaſtik oli Jaapani admirallaewa ja Kamimura, Uriu ning noorema Togo laewaſtikkudeſt täieſti ümber piiratud. Waſtupanek oli aſjata. Togo arwab, et Nebogatowi alla-andmine aſja-olude läbi täieſti põhjendatud on, ja andis Nebogatowile kui ka kõigile ohwitſeridele nende mõegad kätte.

Konſtantinopoliſt. Tuuliſpaſa läbi on 12 inimeſt ſurma ſaanud, 180 inimeſt wigaſtatud; majaſid on 80 ära häwitatud ja 200 wigaſtatud.

Moſkwaſt. Lanini mineralwete-wabrik läks kaila lõhkemiſel põlema. (Teiſe telegrammi järele hakkas tuli Bergmanni ja Schetti rohu- ja wärwikaupluſes peale.) Tule hakatus teadmata. 4 Moſkwa ſõjamoona-ladu, mis Idasſe taheti ſaata, on maha põlenud. Hooned oliwad kinnitatud.

— Mandſhurias on koledad wihmawalingud alganud; Ljaohe orus on maa päris ära uhutud. Arwatawaſti on wihma-aeg alganud. Jaapani ſõjawägi täiendab kiireſti oma meeſte arwu ja ſuurendab moona-tagawara.

Pekingiſt. Jaapanlaſed, kes Hiinas elawad ja wäeteeniſtuſe wanaduſes on, ſaiwad kutſe wiibimata Jaapaniſſe tagaſi tulla. Nad on enamiſti kauplejad ja on ſelle kutſe läbi raskeſſe ſeiſukorda ſattunud.

Miitawiſt. Eila ööſel laskis ennaſt kubermangu ſhandarmiwalitſuſe ülema abi, rittmeiſter Jerſchewski maha.

Peterburiſt. Kell pool üks peale lõunat oli järgmiſtel Peterburiſſe tulnud linnade- ja maategelaſtel auu Peterhofis, Fermori loſſis Keiſri Majeſteedi jutule ſaada: 1) krahw Heydenil, Opotſchka kreiſi mõisnikkude peamehel ja Pihkwa kubermanguſemſtwo wolinikul, 2) würſt Lwowil, Tuula kubermangu ſemſtwowalitſuſe eſimehel, 3) Lwowil, wolinikul Saratowi kubermangu-ſemſtwos, 4) Petrunkewitſchil, Tweri kubermangu-ſemſtwo wolinikul, 5) Golowinil, Moſkwa ſemſtwo-walitſuſe eſimehel, 6) würſt Dolgorukowil — Ruſa kreiſi mõisnikkude peamehel ja Kõigekõrgema õuekonna kammerherral, 7) Kowalewskil, Harkowi kubermangu ſemſtwo wolinikul, 8) Nowoſiltſewil — Temnikowi kreiſi mõisnikkude peamehel, 9) Roditſchewil, Tweri kubermangu Weſjegonski kreiſi mõisnikkude peamehe kandidadil, 10) würſt Schachowskoil, Jaroſlawi kubermangu-ſemſtwo wolinikul, 11) würſt Trubetskoil, Moſkwa ülikooli korralikul profeſſoril, 12) parun Korffil, Peterburi linnawolikogu liikmel, 13) Nikitinil, Peterburi linnawolikogu eſimehe aſetäitjal, 14) Fedorowil, Peterburi linnawolikogu liikmel. Korralik profeſſor Trubetskoi ja linnawolikogu liige Feodorow terwitaſiwad Keiſri Majeſteeti, miſpeale Majeſteet heaks arwas nii waſtata: „Ma kuulaſin Teie kõneſid rõõmuga; ma ei kahtle mitte, et Teid, mu herrad, ſelles, et Teie otſekohe Minu poole pööraſite, palaw armaſtus iſamaa waſtu juhtis; Mina tundſin kõigeſtſingeſt walu ja tunnen ſeda ka praegu kõigi nende hädade päraſt, mis ſõda Wenemaale juba on toonud ja mis weel waja on ette ära näha, ja meie ſiſemiſte korratuſte päraſt. Jätke oma arwamiſed kõrwale. Minu Keiſerlik tahtmine, walitud mehi riigitööſt oſa wõtma kutſuda, ſaab korralikult täidetud. Mina waatan igapäew ſelle aſja järele ja ſeiſan ſelle juures; ſeda wõite Teie kõigile omale lähedal ſeiſwatele meeſtele, kes nii häſti maal kui ka linnades elawad, teatada. Ma uſun kindlaſti, et Wenemaa ſelleſt õnnetuſeſt, mis talle oſaks on ſaanud, uuelt wälja tuleb; las' ſaab nii nagu wanaſti wiiſiks oli, ühendus minu ja maategelaſte wahel, mis iſeſeiſwate Wene põhjusmõtetega kokkukäiwa riigikonna aluſeks jääb. Ma uſun, et Teil ſüdamlik tahtmine on Minule ſelles töös abiks olla."

Peale ſelle auuſtas Keiſri Herra kõiki juureſolijaid armuliku jutuweſtmiſega.

Warſhawiſt. Täna kell 7 hommikul käis jaoskonna ülewaataja Pogebrow oma ülewaatuſe all olewas jaoskonnas ümber. Kaubahoowi wärawa ees ſurmati tema 3 rewolwri pauguga ära, mis ſüdameſſe trehwaſiwad. Laskjad peaſeſiwad ära.

Tomskiſt. Kõik wangid, keda wangimaja paranduſjaoskonna juures kinni peeti, jätſiwad ühel meelel ſöömiſe ſeiſma ja hakkaſiwad endid näljutama. Näljaſtreik keſtis kolm päewa ja ööd. Põhjuſeks oli wangimajas walitſew kord. Kõik wangide nõudmiſed, mida täita wõimalik, ſaiwad peale ſelle täidetud. Selle peale jätſiwad kõik, peale ühe ainſa, näljaſtreigi järele.

Jekaterinoſlawis on laupäewal, 4 ſkp. Wene-Donetski ſeltſi kaewanduſes hirmus kaewanduſegaaſi plahwatus olnud, millele 500 inimeſeelu ohwriks langenud.

Waſtutawad toimetajad
cand. hist. J. Sitska ja August Buſch.

„Eesti Postimees"

2 korda nädalis ilmuw ajaleht maa- ja linnarahwale.

42 aastakäik.

Kuulutuste petit-rida makſab kuulutuste külgedel 5 kop., kahtkirjade ees 15 kop. Wahemeestele 20% waewataſu.

Kuulutuste wastuwõtmine esmaspäewa ja neljapäewa hommikul ilmuwate numbrite jaoks kuni laupäewa ja keſknädalt lõunani.

Tellimiste ja kuulutuste wastuwõtjate nimed awaldatakſe aeg ajalt kuulutuste hulgas.

Ilmub Tallinnas iga esmaspäewa ja neljapäewa hommikul.

Toimetus ja talitus

Suure Karja ja Müüriwahe uulitſa nurga peal (уголъ Большой Михайловской и Стѣнной ул.), Austeri uues majas nr. 15.

Toimetuſe kõnetunnid: kell 11—1 e. l.

Adreſs kirjadele: Въ ред. газ. „Эсти Постимеэсъ", Ревель — „Eesti Postimehe" toimetuſele Tallinnas.

Adreſs rahakirjadele: Въ контору газеты „Эсти Постимеэсъ" — Ревель.

„Eesti Postimehe" hind:

postiga:			ilma postita:		
aastas	3 rbl.	— kop.	aastas	2 rbl.	50 kop.
¾ „	2 „	45 „	¾ „	1 „	90 „
½ „	1 „	60 „	½ „	1 „	25 „
¼ „	— „	85 „	¼ „	— „	65 „
kuus	— „	30 „	kuus	— „	25 „

Wäljamaale 5 rbl. aastas. Üksiku numbri hind 3 kop.

Adreſſi muutmine makſab 10 kop.

Tellimiste edaſitoimetajatele 7 protſenti waewataſu.

18. ja 19. juunil ſ. a. ſaab Türi põllumeeste ſeltſi poolt

Paides
tööstuse- ja koduloomade
näitus

ära peetud — ühes Eestimaa hobuſekaswatuſe ſeltſi poolt toimepandawa talu töö-hobuste ja ſälgude näituſega.

Minewa-aastaſe puuduliku näituſehoone katuſe eest on hoolitſetud.

Näituſe toimekond.

Kuulutan 7 rbl. 50 kop. eest.

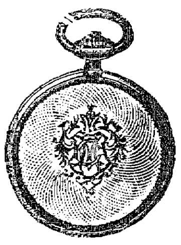

Kuld-uuride asemel, mis 100 rbl makſawad, ſoowitame meie uuriſid, mis oma wormi ja toreduſe poolest kuld-uuridest maha ei jää, aga uuride wärgi headuſe eest wastutame 8 aastat. Need on uuest Ameerika kullast kinniſed meesteraha uurid 3 kapsliga, wäga laiali laotatud ning terwes Europas rohkesti järele küſitud ja wiimaſel ajal on need uurid täiesti kulduuride asemele astunud. Soowitame igaühele ſeda oma kasuks pruukida ja tellida. Uuri hind ühes ſaatmiſega on määratud ainult **7 rbl. 50 kop.** Naesterahwa uur 1 rbl. kallim. Siberisſe ja Aſia-Wenemaale arwatakſe 50 kop. juurde. Hinnad on odawad, nii et igaüks neid uuriſid oma kasuks pruukida wõib. Tellimiſi palume ſaata: Торгово-Экспортному Дому **Парижскій Базаръ „Бо-Марше", Варшава № 124.** Hinnata kingitus: igale ülemal tähendatud uurile liſatakſe а) moodis pantſerkett, б) ripats uudis, в) kott uuri rikkumiſe eest hoidmiſeks, г) nahkne portmone tellija oma, iſa ja perekonna nime ſtempliga.

Tartus. **Liiwimaal.**

Hugo Treffner'i
esimeſe järgu kool
ettewalmistamiſe klassi ja koolikostiga.

Kooli- ja kostiraha on kokku poolaastas 110 rubla.

Wendadele ſaab hinda alandatud.

Kooliõpetuſe algus 16. augustil 1905. a.

Suuſõnal ja kirjalikult annab igal ajal ligemat teatust Tartus, Hobuſe uul. nr. 2,

Hugo Treffner.

Jalgrataste parandamiſt,

nikeldamiſt, emailleerimiſt jne. toimetab hästi ja odawalt wastutuſe all **jalgratta-wabrik „Matador"**,

John Schümann & Ko

Kôige parem kôhu sôber

Saint-Raphaeli wiin

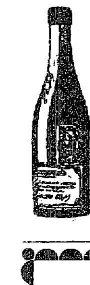

on **toitew, koſutaw, ſeedimiſt aitaw** ja **jõudu andew wiin.** Maitſeb wäga hea. **Ülikiidu-wäärt werewaeſuſe, närwi- ja kõhuhaiguste ning terweksſaamiſe ajal.** Palju parem abinõuu nõrkadele ja terweksſaajatele, kui raud ja Hiina arstirohud. Saint-Raphaeli wiina ſoowitatakſe weiniklaaſi täis peale iga ſööki ja liköörí klaas lastele. Soowitaw jahedalt tarwitada. **Saint Raphaeli wiin oma hea maitſe poolest ei jää paremateſt dessert wiinadest maha.**

Hoidke järeltehtuste eest!

Minu juures müüdawad **Opeli wabriku**

õmblusmaſinad

ja jalgrattad on kõige paremast materjalist walmistatud. Iga õdrum jagu õmblusmaſinal, niiſama ka jalgrattal on kõige kõwemast teraſest tehtud, nii et kulumiſt nii pea karta pole. Opeli õmblusmaſinad ja jalgrattad on ſuurematel wäljamaa näitustel **esimeste auuhindadega krooniitud.** Õmblusmaſinad ja jalgrattad on kõige paremate uuenduſtega ſisſe ſeatud. Opeli wabrik on üks kõige wanemateſt Saksamaa ſeda ſeltſi wabrikuteſt, (ta on alustatud 1862 aastal) ja walmistab wiimastel aastatel üle **30.000** õmblusmaſina ja **25.000** jalgratta. Ka on Eesti rahwa hulgas juba rohkesti ſelle wabriku õmblusmaſinaid ja jalgrattaid pruugis ja on tarwitajad nendega wäga rahul, ſeda tunnistab ſee, et ostjaid aasta aastalt rohkem juurde tuleb. Ma olen õmblusmaſinate, niiſama ka jalgrataste hinnad wõimalikult odawaks ſeadnud, nii et ka waeſel inimeſel wõimalik on omale ühte hääd õmblusmaſinat ja jalgratast muretſeda. Üks „Singeri ſisteemi" käega ümberaetaw ſuur perekonna maſin makſab minu juures kõigest 22 rbl.; ſeeſama, jalaga ümberaetaw — 35 rbl. ja ilus poleeritud kast maſina tarwis 3 rubla tükk. Jalgratta hinnad 100 rbl. — 185 rbl. tükk. Ka on minu kaupluſes nüüd häid käega ümberaetawaid perekonna-õmblusmaſinaid 21 rbl. ſaada, need ei ole aga mitte Opeli wabrikuſt. Õmblusmaſinate hääduſe eest wastutan 5 aasta pääle. Niiſamuti müün ka

wärsket ja hääd naha-kaupa

ſaabaste ja kamasſide jaoks, ja igaſugu muid nahast walmistatud tarwilikka asju paraja hinnaga. **Päewapildi-aparadid** Saksamaa paremateſt wabrikuteſt 4 ja pool korda 6 = korda 24 cm. ja päewapildi tegemiſe juures tarwiliſt materjali, nagu: **klaasiſid, paberid,** ja mitmeſuguſeid **wedelikkuſid** on minu uures ikka odawalt ſaada.

Aug. Sakaria,

naha- ja õmblusmaſinate-kauplus Tallin. S. Karja uul. ringkonna-kohtu wastas, 19.

„Eesti Postimehe"
teiſe poolaasta tellimine
on alganud.

Neid auuliſi lugejaid, kellel leht ainult kuni 1. juulini tellitud on, palume tellimiſt lahkelt aegſasti uuendada, et lehe ſaatmiſes wahet ei tuleks. Tellimiſe puhul liſatagu endine adres ligi, wõi antagu wähemalt ſelle nummer ülesſe. Aga ka kõiki **uuſi lugejaid** palume tellimistega wõimalikult tõtata, et meie nende adresſid aegſasti walmis wõiksime lasta trükkida ja ka trükitawate ekſemplaride arwu ära teakſime määrata. 1. juuni kuu numbriga algas meie lehe „**Õhtustes kõnedes**" **wäga ilus ja põnew roman**

„Lahutatud krahwiproua"

tuntud Eesti kirjamehe **M. Põdderi** laduſas tõlkes. Et uued lugejad ſelle iluſa romani alguſest ilma ei jääks, ſiis oleme nõuuks wõtnud neile, **kes enne 1. juulit tellimiſe meile otſekohe kätte ſaadawad, kõik juuni kuul ilmuwad lehed kingituſeks kaaſa ſaata.** Tõtatagu ſellepärast tellimistega, et ükſgi nendest numbritest ilma ei jääks. Kõiki **uuſi tellijaid** palume **tellimiſe juures tähendada,** et nad **uued tellijad** on, ſiis teame neile juuni kuu numbrid **kõik** kaaſa ſaata.

„Eesti Postimees" makſab **kaks korda nädalis ilmudes** 1. juuliſt aasta lõpuni: kroonupostiga ſaates **1 rbl. 60 kop.,** iſe ära wiies wõi kihelkonna postiga ſaates **1 rbl. 25 kop.** Üksiku numbri hind on **3 kop.**

„Eesti Postimees" ſaab teiſel poolaastal **iſeäranis ſiſukas** olema, ſest et meil **lehe ſuurema kausta** pärast nüüd wõimalik on **rohkem ſõnumid** tuua. Ka on meil korda läinud lehe tarwis **tuumakat kaastööd** wõita. Ka põnewate ja tuumakate **juttude** eest tahame edaspidi rohket hoolt kanda.

Kuna meie omalt poolt kõik oleme teinud, et oma lugejatele kõige paremat pakkuda, jääme lootma, et oſawõtmine meie iſamaaliſest tööst aeg ajalt weel elawamaks tõuſeb, kui ta juba on. Sest mida enam üks leht rahwa poolt toetust leiab, ſeda toekamaks ja tuumakamaks wõib ta tõusta.

Auupaklikult

„Eesti Postimehe" toimetus ja talitus.

Baueri Sanatogen

on kõige mõnuſam roht, mis täiskaswanute ja laste erkuſid ja jõudu koſutab.

Kiilgawad otſuſed

arstide poolt tema mõjuduſe üle werepuuduſe, erkude haiguste ja laste korratu ſeedimiſe puhul. Saada opteekidest ja rohukauplusteſt. Järeltehtud rohtude eest hoiatatakſe.

Kirjandust Sanatogeni üle ſaadab ilma hinnata: К. И. Кресллингъ, Ст.-Петербургъ, В. Конюшенная 29.

Pangamaja

Hoeppener & Ko.

Tallinnas, Harju uul. nr. 31

ostab ja müüb wäärtpaberid, makſab kupongid ja wäljaloositud paberid wälja, wõtab wäärtpaberid lahtiſelt ja lukus kastides terastuppa hoidmiſeks wastu, **laenab** wäärtpaberite wastu raha, **wõtab raha intresſi pääle,** kas igal ajal ülesütlemiſeks kui ka määratud tähtaegadega.

Kinnitab wõidulaenupaberid kustutamiſe wastu.

St. Peterburi-Tuula põllupanga makſukoht.

Kasſa on lahti kella 3-ni pääle lõunat.

---

* **Lõpuekſamid koolides.** Tallinna Nikolai gümnaſiumis lõppeſiwad ekſamid 2. juunil. Lõpuekſami tegiwad kõik 8 kaswandikku VIII klassiſt ära. Need oliwad: Hugo Rahamägi (kuld auur.), Edgar Berent, Maks Bock, Samuel Ginsburg, Andrei Koroblew, Werner Meyer, Wasſili Seeſt, Auguſt v. Schulmann.

Tütarlaste gümnaſiumi 7. kl. lõpetaſiwad järgmiſed tütarlapſed:

M. Bjeshanitzky, A. Wellmann, E. Winberg, [hõbe-auur.] J. Wolkow, N. Dessjatnikow, L. Kartashew [hõbe-auurahaga], S. Kurasſow, N. Lankowski, E. Manakow, L. Martna, M. Michelſon, L. Nieberg, M. Noreiko, N. Polſinsky ja A. Rebeſow [kuld-auur.], M. Reichard, E. Ruus [hõbe-auur.], H. Rümmel, G. Smetanin, S. Sõnopalow, W. Tretjakewitſch (hõbe auur.), D. Tretjakewitſh, T. Schitz, [kuld-auur.], E. Jurjef ja L. Jakobſon.

Tütarlaste gümnaſiumi 8. kl. lõpetaſiwad järgmiſed neiud: N. Andrejew, A. Weſsmann, A. Worobjew, W. Wolõntſew, L. Wõſotski, H. Gebelt, E. Gribanow, H. Kartashew, N. Koro, M. Rogoskin M. Radſiwinski, W. Romanowski, J. Rütel, M. Stephanowski, M. Tretjakewitſch, J. Trumpf, J. Schiker ja E. Steinberg.

Linnakooli lõpetajad. 31. mail lõpetaſiwad Tallinna Katarina II. linnakooli järgmiſed kaswandikud:

Bernhard Andresmann, Karl Brandt, Alfred Ewer, Wilhelm Fiskar, Eduard Gansmann [kiituſekirjaga], Julius Grüntal, Robert Ital, Paul Kapitz, Karl Kogermann, Johannes Lehtmann, Aleksander Orrow, Ferdinand Peterſon, Arkadi Padolski, Woldemar Preisberg, Hans Roos, Johann Saarow, Viktor Sorokin, Gustaw Treu, Johann Treier ja Wilhelm Wesſart.

Wene uulitſal olewas linnakoolis lõpetaſiwad õppimiſt järgmiſed kaswandikud: H. Wanawesti, J. Willmann, J. Israel, A. Kaasik, J. Loolähler, F. Lubi, A. Maide, P. Mühlberg, B. Ruut, P. Ostmann, B. Pippenberg, J. Reiz, W. Tammermann, J. Tamm, O. Tief, J. Toots, E. Treier, J. Tui, A. Henin, W. Sternbeck, J. Stref, A. Allikas, A. Andewei, O. Borel, P. Portkewitſh, K. Weinberg, B. Welberg.

„Post."

Tüdruk

leiab teenistust Kaupmehe uul. nr. 12, krt. 2.

Paſſinaeſt

tarwitakſe Wäike Tartu maant. Thalheimi majas kort. 4.

Linahinnad.

4. juunil 1905.

Linaturg on waikne. Riia ja Pärnu ümbruſes linu peaaegu enam ei olegi, ainult Kura ja Leedu linadega kaubeldakſe weel ja neisgi on ainult weel halwemad ſordid müümata. Siſemisteſt kubermangudest tulewate ſõnumite järele ei ole ſee aasta mitte wähem linu maha külitud kui minewaaasta; ſiiamaani on linataim kenasti edaſi ſaanud. Ehk küll mõnedes kubermangudes, kus linu kaswatatakſe, wihma tulnud on, ſiisgi oleks wihma enam tarwis. — Praegu on linu wähe müügil; mis aga on, nende eest makſetakſe järgmiſt hinda:

Liwonia linad:	kaalu pealt
ZK++	48—49 rbl.
SPK	42—43 „
PK	35—36 „
Puick Wrack	28 „
Wrack	22—24 „
D	18—20 „
DW	14—15 „
Kura lina:	
ZK	43—44 rbl.
SPK	37—38 „
PK	30—31 „
Wrack	20—21 „
D	16—18 „
DW	12—13 „
Leedu lina:	
ZK	42—43 „
SPK	36—37 „
PK	29—30 „
Wrack	20 „
D	15—16 „
Pärnu lina:	
+R+	49—50 rbl.
+HD+	44—45 „
D	38—39 „
Wrack	32—33 „
LD	22—24 „
LDW	15—18 „
DW	12 „

Leopold Jacobſoni kaubamajast Tallinnast

on alati ſaada:

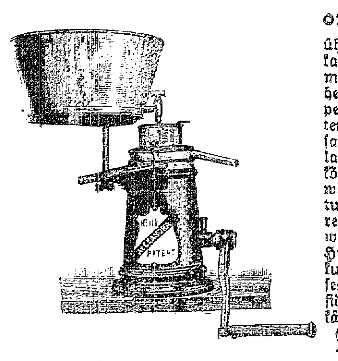

ühe- ja kahehobuſe ſahkaſid, wedruäkkeid, külwimaſinaid, hobuſerehaſid, heina-, wiljaniidu- ja rehepeksumaſinaid ja kõikſugu teiſi põllutööriistu. Niiſama ka „Aleksandra-Balance" koorelahutajaid, kõikſugu wõimaſinaid, wõipresſiſid, piimatalituſe tarwituſi kõige paremateſt ja kuulſamateſt wäljamaa wabrikuteſt. Hinnad on odawamad kui kuskil teiſes kaupluſes. Nõudke hinnakirjaſid, mis ma hinnata kätte ſaadan.

Leopold Jacobſon,

Tallinnas, Rataskaewu uul., teine kauplus Kinga uul. raekoja wastas.

Rootſi katukſepapi wabrik

ſoowitab wõimalikult odawa hinnaga,

Asphalt-katukſepappi

liima ja korgiga ſeinapappi, asphalt katukſelakki ja tõrwa. Laager Karja uul. nr. 14,

Ed. Moringi

Wärwi- ja rohukaupluſes, Tallinnas

— Oehningeri ſuurt —

„Ristiusu ajalugu"

on nii palju ette tellitud, et raamatu ilmumine kindel on. Opetajaameti kandidat Põld paneb ta Eesti keelde ümber, kuna meie ajaloo tundja W. Reiman Eestimaa kohaſe liſa kirjutab. Raamat ſaab ſealſamas trükikojas kõige moodſamate ilustustega walmistatud kus ſakſakeelnegi, nii et ta kiſemiſe ja wälimiſe kenaduſe poolest Eesti keeles esimeſeks ſaab. Ta tuleb üle 600 ſuure leheküljega paks, 150 pildiga, milledest 30 ſuured leheküljeſuuruſed kriitpaberi pildid on. Ilus, kõwa kalingori köide kuld kaanekirjaga. Raamatu hind 4 rbl., ettetellijatele 3 rbl. — Mitmelt poolt on tähendatud, et ülesantud ettetellimiſe tähtaeg liig lühike olnud, ſellepärast oleme nii ſeadnud, et need, kes enne ſeptembrikuu lõppu, mil raamat ilmub, raha ära ſaadawad, weel wõiwad 3 rbl. eest ſaada. Neil, kes enne esimest tähtaega telliſiwad, ei ole mitte waja enne raha ſaata, kui raamat walmis on. Nendega ühedigusliſeks, raamatut 3 rbl. eest ſaada, wõiwad aga nüüd weel need ſaada, kes raha kohe kaaſa ſaadawad. Pärast wiimast tähtaega ei ole aga mitte enam wõimalik alandatud hinda ſaada, ſest ſee oleks nende wastu ülekohus, kes ette telliſiwad. Üksiku raamatu postiga ſaatmiſe kulu on 45 kop., kaks ehk enam ühes ſaates igaühe päält 25 k. Tellimiſi wõiwad kõik raamatukauplused ja ajalehtede tellimiste wastuwõtjad toimetada. Wäljaandja adreſs: **Ploompuu raamatukauplus Tallinnas.** Wene keeli: Пломпу, Ревель.

Uus puuſärgi-kauplus.

Teatan, et Suures Karjawärawas, Kõrwi majas nr. 23 („Walguſe" toim. kõrwal), puuſärgikaupluſe aſutaſin, kus igas ſuuruſes wõimalikult odawalt kõiki ſeltſi puuſärkiſi müün ja ſoowi järele kuni kõige kallima hindadeni walmistan, kui ka wälja ehin. Siſſeminek piimakauplusest.

Auupaklikult

O. Melldorf.

Karksi-Nuias

wõtab ka karskuſe ſeltſi theemaja einelauapidaja **H. Kunimägi**

„Eesti Postimehe"

tellimiſi wastu. „Eesti Postimees" makſab ſinna **2 rbl. 50 kop. aastas.**

Raha ja rahapaberite hinnad

Tallinnas, 8 juunil 1905

	Tſhekid.	
10 Ingliſe naelſterl.	94	90
100 Sakſa marka	46	35
100 Prantſuſe franki	37	75
100 Soome marka	37	60

	Panka müües	Pangal ostes
4% riigir. paberid	86½	87½
3½ riigi mõisnik põllupanga pantkirjad	78	79
3⁸/₁₀% konwerſioni obligatſionid	81	82
4% Talurahwa põllup. paberid	78	79
5% I. jao wõidulaenupaberid (1864)	400	410
5% II. jao wõidulaenupaberid (1866)	300	310
5% riigi mõisnikude põllupanga wõidul. paberid	265	270
4% Eest. kreditk. pantkirjad, ſuured	—	86
4% Eest. kreditk. pantkirj., wäikſed	—	85½
4½% Eest. kreditk. pantkirjad	99½	100½
4% Eestimaa laenukasſa metallpantkirjad	142	—
4½% Tall. linnalaenu paberid	84½	86½
5% Tall. imm.-p. pantkirj., ſuured	—	98½
5% Tall. immob.-p. pantkirj., wäikſed	—	99½
A. M. Lutheri wabr. aktſiad	300	—
Mustamere tſemendiwabr. aktſiad	—	—
Mustamere tſemendiwabr. obligatſ.	—	95½
6% Piirituſe puhastuſe ſeltſi obligatſ.	101	—
5% Liiwimaa linnamajade (hüpoteegi) ſeltſi pantkirjad	91	92
4½ Liiwimaa pantkirjad	96½	97½
4% Liiwimaa pantkirjad	86	—
4½% Riia linnamajade pantkirjad	92	93
5% Riia hüpoteegi ſeltſi pantkirjad, wanad	99	—
5% Riia hüp. ſeltſi pantkirjad, uued	—	—
4½ Peterburi linnamajade paberid	85½	87
4½% Besſar.-Tauria põllup. paberid, ſuured	83	84½
4½% Besſar.-Tauria põllup. paberid, wäikſed	84	85½
4½% Peterb.-Tuula põllup. paberid, ſuured	84½	86½
4½% Peterb.-Tuula põllupanga p., wäikſed	85	87
4½% Harkowi põllupanga paberid, ſ.	84½	86½
4½% Harkowi põll. paberid, wäikſed	85	87
5% I. juurdewed raudtee ſeltſi oblig.	—	—
5% I. juurdewed raudtee ſeltſi aktſ.	—	74

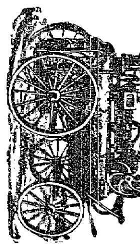

Ingliſe lokomobiilid ja rehepeksumaſinaid

kõige uuema parandatud ehitusviiſi järele kõige wanemast ja ſuuremast eel-rehepeksu maſinawabrikust

Nalder & Nalder L-td Wantage

ſoowitab

J. A. Heerdt, Riias.

Kontor Kaarli uul. nr. 17.

Ingliſe rihmade ladu.

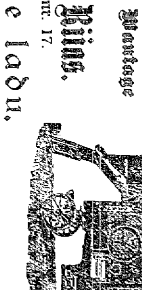

Meewaha

eest makſan 60—65 kop. naelaſt ja müün kunſtkärgeſid 1 rbl. nael.

Fr. Kaſk,

Tallinnas, Dom-Waestekooli uul. nr. 5.

Noor pruuni ja walge täpiline

linnukoer,

mark 1077, **kadunud.** Waewapalga eest ära anda Riesenkampfi uul., Dwigateli meiſtritemaja, Buſch.

Дозв. цен. Юрьевъ, 7. іюня 1905 — Печ. позв. г. Ревель, 8 іюня 1905 г. Полицiйм. Норбековъ

Wastutawad wäljaandjad J. Sitska ja A. Buſch. Печ. въ тип. М. Мартна, Ревель.